

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

## **ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО**

Методичні рекомендації  
до вивчення дисципліни для студентів  
спеціальності «Право»

Київ 2020

УДК 346

П 64

Укладач: І.С. Похиленко, канд. юрид. наук, доц.

Рецензент: І.А. Безклубий, д.ю.н., проф.

Відповідальний за випуск Є.В. Перегуда, докт. політ. наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук і права, протокол №12 від 17 червня 2020 р.

Господарське право: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Право». Уклад. І.С.Похиленко. Київ–Тернопіль: КНУБА, ФО-П Шпак В.Б., 2020. 98 с.

Подано зміст лекційного курсу, плани практичних занять, літературу з підготовки до них, тематику індивідуальних завдань та рекомендації з їх підготовки, питання підсумкового контролю, основи політики академічної доброчесності та політики відвідуваності.

Призначено для студентів спеціальності «Право».

## ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Мета та завдання навчальної дисципліни .....	5
Методи навчання.....	8
Зміст лекційного курсу .....	10
Плани практичних занять та література до них.....	28
Вимоги до індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання. Тематика індивідуальних завдань та контрольних робіт .....	69
Модульно-рейтингова система оцінювання знань .....	76
Питання підсумкового контролю.....	78
Політика щодо академічної доброчесності .....	82
Політика щодо відвідування .....	82
Методичне забезпечення .....	83
Інформаційні ресурси .....	97

## ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Господарське право» відіграє важливу роль у підготовці фахівців за спеціальністю «Право». У методичних рекомендаціях, підготовлених у відповідності до навчальної програми, пропонуються найбільш важливі теоретичні питання. Запропоновані методичні рекомендації покликані сприяти успішному засвоєнню теоретичних знань і практичних навичок із цієї дисципліни.

Вивчення дисципліни передбачається протягом двох семестрів та завершується іспитом.

У цьому виданні аналізуються компетентності згідно зі Стандартом освіти за спеціальністю 081 «Право», які опановують студенти в ході вивчення дисципліни «Господарське право», результати навчання, які відповідають Стандарту.

Також вміщені зміст лекційного курсу, плани практичних занять, перелік літератури для підготовки до них, тематику індивідуальних завдань та рекомендації з їх підготовки, опис механізмів контролю за навчальним процесом, зокрема питання підсумкового контролю, опис елементів політики академічної доброчесності та політики відвідування.

Важлива роль при вивченні дисципліни відводиться самостійній роботі студентів, зокрема виконанню індивідуального завдання. У виданні наведений орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань. Перелік не є вичерпним. Студенти можуть запропонувати власні теми, виходячи з інтересів своєї наукової роботи.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, студенти можуть це зробити у вигляді реферату. Він повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок рукописного тексту. Реферат включає план, відповідно до плану зміст, основні висновки і список літератури. Список літератури може складатися за алфавітом, за тематикою або за порядком згадування літератури в тексті. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, презентації. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

## МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Господарське право» полягає у з'ясуванні місця господарського права в системі права України, а також вивчення правових основ господарсько-правового регулювання в соціально-орієнтованій економіці, правового регулювання господарсько-договірних відносин в Україні, а також відносин пов'язаних з реалізацією господарсько-правової відповідальності. Ця дисципліна покликана сформулювати у студентів необхідні правові знання щодо науки господарського права, які невід'ємно пов'язані з їх професійною підготовкою та подальшою професійною діяльністю.

Завданнями дисципліни «Господарське право» є:

- вивчення особливостей правового регулювання господарських відносин в умовах соціально орієнтованої економіки;
- здійснення характеристики найважливіших правових категорій та конструкцій господарського законодавства, в тому числі дослідження основних тенденцій його розвитку та застосування;
- оволодіння методами господарсько-правового регулювання та засвоєння правил тлумачення господарсько-правових норм;
- висвітлення юридичних, в тому числі і колізійних, питань, які виникають в процесі господарської діяльності та її організації та відпрацювання навиків щодо вирішення практичних завдань.

### Компетентності студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних

ЗК 15	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.	ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
СК 5	Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
СК 6	Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.	ПРН22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	ДПРН1. Знати механізм нормативної санкційності відносно правопорушень будівельного законодавства та нормативів містопланування.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ДПРН2. Знати правові механізми реалізації владних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері містопланування та містобудування.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ДПРН3. Знати основи контрольнаглядової діяльності компетентних органів у сфері будівництва.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	ДПРН4. Вміти супроводжувати договірну діяльність проектних та будівельних організацій в процесі формування і укладання підрядних договорів та договорів інвестування будівництва корпоративними та приватними інвесторами.
СК15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.	
ДСК1	Розуміння системності правового регулювання будівельної та містобудівної діяльності.	
ДСК2	Здатність здійснювати аналіз, тлумачення та застосування норм національного та міжнародного законодавства та судової практики в	

	сфері регулювання будівельної та містобудівної діяльності.	ДПРН5. Вміти забезпечувати претензійно-позовну діяльність будівельних і девелоперських суб'єктів господарювання.
ДСК3	Здатність усвідомлювати зобов'язальний характер правового середовища щодо обов'язковості дотримання і виконання норм і приписів у сфері будівництва, містопланування та містобудування.	ДПРН6. Знати систему правового супроводу отримання дозвільної документації та правового супроводу стадій спорудження і здачі у експлуатацію об'єктів будівництва.
ДСК4	Здатність розуміння потреби підтримання правопорядку у будівельній і містобудівній сфері з урахуванням підвищеної техногенної безпеки об'єктів будівництва.	

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

**Знати:**

- юридичну термінологію, предмет, метод і джерела господарського права;
- основні принципи та типи господарсько-правового регулювання;
- особливості правосуб'єктності суб'єктів господарювання та інших учасників відносин у сфері господарювання;
- правовий режим майнової основи господарювання;
- господарські зобов'язання та договори;
- особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання, зокрема, капітальному будівництві;
- форми відповідальності та санкції за господарське правопорушення.

**Вміти:**

- самостійно орієнтуватися у чинному законодавстві та спеціальній літературі;
- вірно давати належну правову і соціально-економічну оцінку юридичним конструкціям та правильно користуватися правовою термінологією;
- визначати загальні та відмітні риси в правовому становищі суб'єктів господарювання;
- самостійно розв'язувати ситуаційні завдання, що виникають при застосуванні норм права до конкретних практичних ситуацій, та складати відповідні юридичні документи, спираючись на здобути знання, вміння та навички.

## МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу «Господарське право» здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань, модульного контролю, складання заліку та іспиту.

Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне поле господарського права України, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань. Наявність конспекту лекцій допоможе студентам здобути цілісні знання з опорою на новітні досягнення світової та вітчизняної соціогуманітарної науки. Викладач постійно оновлює, доопрацьовує, систематизує лекційний матеріал, подає його в навчально-орієнтованій інтерпретації.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами міжнародного законодавства та законодавства України, практики його застосування, посібників, підручників, поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички правового аналізу новітніх політико-правових процесів та явищ.

Плани семінарських занять для студентів денної форми навчання всіх спеціальностей охоплюють ряд тем, що повністю розкривають зміст курсу. Кожна тема містить окремі питання, висвітлення яких розкриває правову проблему в цілому. Плани семінарів не дублюють лекційного курсу, а розширюють, конкретизують і доповнюють його.

Для підготовки кожної теми семінарів студентам пропонується список рекомендованої літератури, опрацювання якої дозволить ґрунтовно опанувати відповідну проблематику. Рекомендованою літературою можна скористатися на Освітньому сайті КНУБА, в читальному залі бібліотеки КНУБА, в навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук і права (ауд. 432). Крім того, бібліотека та навчально-методичний кабінет володіють розгалуженими фондами періодичних видань, ознайомлення з якими допоможе студентам актуалізувати отримані юридичні знання, зокрема вникнути в українську судову систему.



Під час роботи на семінарі студенти повинні продемонструвати свої знання вільно оперуючи засвоєним понятійно-категоріальним апаратом з господарського процесу.

Високу оцінку студент отримує тоді, коли системно логічно висвітлює навчальну проблему своїми словами, користуючись власним конспектом та відповідними записами.

Перші доповіді з питань семінару варто розраховувати на 10-15 хв., як правило, з трибуни перед аудиторією. Подальше обговорення доповіді включає такі форми участі в семінарі: доповнення, запитання, зауваження, побажання, розгорнута оцінка. Регламент участі в обговоренні доповіді – до 5 хв.

В разі організації навчального процесу онлайн лекції, практичні заняття проводяться на платформі Microsoft Teams. Викладач формує відповідну команду, для чого кожен студент повинен мати адресу корпоративної пошти КНУБА. Навчальні матеріали розміщуються в Microsoft Teams, а також на Освітньому сайті КНУБА.

Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево. Графік доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

# ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

## МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

### **Змістовий модуль 1. «Загальна частина: теорія господарського права»**

#### **Тема 1. Предмет, метод і система господарського права**

Предмет господарського права. Поняття та особливості господарських правовідносин. Характерні риси (ознаки) господарських правовідносин. Співвідношення понять “господарські відносини” та “господарські правовідносини”.

Класифікація видів господарських правовідносин: за характером правовідносин; за взаємним становищем сторін; за сферою дії; за галузями народного господарства і сферами управління.

Принципи господарського права. Способи, типи та методи господарсько-правового регулювання. Суспільний господарський порядок як інтегруючий метод господарського права.

Сутність та зміст (завдання) господарського права як галузі права. Поняття господарського права як правової науки. Поняття та цілі господарського права як навчальної дисципліни. Система господарського права як навчальної дисципліни.

Відмежування господарського права від інших галузей права та їх взаємодія.

#### **Тема 2. Господарська діяльність як об'єкт правового регулювання**

Поняття та ознаки господарської діяльності. Галузі та види господарської діяльності. Способи здійснення господарської діяльності: господарська комерційна діяльність (підприємництво); некомерційна господарська діяльність.

Підприємництво як спосіб здійснення господарської діяльності. Поняття та характерні ознаки підприємницької діяльності. Її організаційні форми. Співвідношення понять “підприємницька” та “господарська” діяльність.

Некомерційне господарювання як спосіб здійснення господарської діяльності. Поняття та характерні ознаки некомерційного господарювання. Його організаційні форми.

Поняття та об'єктивна зумовленість державного регулювання господарської діяльності. Основні напрямки та функції державного

регулювання господарської діяльності. Конституційно-правові засади державного регулювання господарської діяльності.

Форми державного регулювання: управління, контроль, планування, нормативне регулювання. Методи державного регулювання: адміністративні, економічні.

Державне замовлення як особлива форма державного регулювання. Поняття та зміст державного контракту. Замовники та виконавці державного контракту. Відповідальність за ухилення від укладення та невиконання державних контрактів.

### **Тема 3. Господарське законодавство як джерело господарського права**

Поняття та ознаки господарського законодавства. Цілі та функції господарського законодавства. Співвідношення господарського права і господарського законодавства. Система (структура) господарського законодавства.

Нормативні акти господарського законодавства: поняття і види. Державна реєстрація нормативних актів міністерств, інших органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та органів господарського управління та контролю.

Поняття господарсько-правової норми. Особливості і види господарсько-правових норм.

Роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства.

## **Змістовий модуль 2. «Суб'єкти господарських правовідносин»**

### **Тема 4. Загальні положення про суб'єктів господарського права**

(Лекції – 2 год. Практичні заняття – 2 год.)

Поняття суб'єктів господарського права. Елементи правового статусу суб'єкта господарського права. Поняття та ознаки суб'єктів господарювання. Класифікація суб'єктів господарювання.

Права та обов'язки органів державної влади та органів місцевого самоврядування як суб'єктів правовідносин. Господарська компетенція. Організаційно-господарські повноваження. Організаційно-господарські відносини. Організаційно-господарські зобов'язання.

### **Тема 5. Створення суб'єктів господарювання**

Поняття та способи створення суб'єктів господарювання. Порядок і основні етапи створення.

Державна реєстрація суб'єктів господарювання як загальна умова легітимації їх діяльності: мета та зміст. Ознаки та принципи державної реєстрації.

Система органів державної реєстрації. Державний реєстратор. Єдиний державний реєстр. Портал електронних сервісів. Відомості Єдиного державного реєстру. Статус документів та відомостей, внесених до Єдиного державного реєстру. Надання відомостей з Єдиного державного реєстру. Оприлюднення результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації. Інформаційна взаємодія між Єдиним державним реєстром та інформаційними системами державних органів. Подання документів для державної реєстрації. Вимоги до оформлення документів, що подаються для державної реєстрації. Вимоги до найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу. Документи, що подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи. Документи, що подаються заявником для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи. Документи, що подаються заявником для державної реєстрації фізичної особи - підприємця. Строк розгляду документів, поданих для державної реєстрації. Зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації. Відмова у державній реєстрації. Реєстраційні справи. Витребування (вилучення), тимчасовий доступ до документів з реєстраційних справ, надання реєстраційних справ і копій документів з реєстраційних справ. виправлення помилок, допущених у відомостях Єдиного державного реєстру. Заходи, що вживаються суб'єктом державної реєстрації та державним реєстратором у разі виявлення порушення законодавства. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації. Здійснення контролю у сфері державної реєстрації. Відповідальність у сфері державної реєстрації.

Ліцензування господарської діяльності. Принципи державної політики у сфері ліцензування. Спеціально уповноважений орган з питань ліцензування. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування. Повноваження органів ліцензування. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Запровадження, скасування, зміна назви виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню. Ліцензійні умови. Оформлення та подання документів до органу ліцензування. Документи, що подаються для отримання ліцензії. Порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду та підстави для залишення її без розгляду. Розгляд заяви про отримання ліцензії, відмова у видачі ліцензії, видача ліцензії. Зупинення та відновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії. Ліцензійні справи. Ліцензійні реєстри та їх взаємодія з Єдиним державним

реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Нагляд і контроль у сфері ліцензування. Відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування під час провадження господарської діяльності.

### **Тема 6. Припинення діяльності суб'єктів господарювання**

Припинення діяльності суб'єктів господарювання. Підстави, порядок та способи припинення. Тимчасове зупинення діяльності суб'єктів господарського права. Співвідношення понять "ліквідація" та "реорганізація".

Наслідки припинення діяльності суб'єктів господарювання. Особливості окремих видів реорганізаційних та ліквідаційних процедур.

### **Тема 7. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом**

Загальна характеристика правових відносин із неспроможності особи виконати свої майнові зобов'язання. Неспроможність у системі права та законодавства. Поняття та соціально-економічне значення інституту банкрутства. Поняття конкурсного провадження та його виникнення. Конкурсне провадження у Стародавньому Римі. Історія виникнення та розвитку конкурсного провадження на території сучасної України. Конкурсний процес у царській Росії. Радянський конкурсний процес.

Розвиток сучасного законодавства про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом в Україні після здобуття незалежності.

Основні джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з порушенням справ про банкрутство та здійсненням провадження у справі.

Місце законодавства про неспроможність (банкрутство) у системі права у країнах з ринковою та перехідною економікою.

Загальна характеристика норм, що регулюють відносини у справах про банкрутство, їх місце та взаємодія з нормами інших галузей законодавства та інститутами цивільного права.

Поняття неплатоспроможності та банкрутства. Правова природа неспроможності (банкрутства). Принципи відносин неспроможності (банкрутства). Ознаки та принципи банкрутства.

Правове регулювання відновлення платоспроможності або визнання його банкрутом як підгалузь господарського права. Загальний порядок провадження у справі про банкрутство.

Грошові зобов'язання. Мораторій на задоволення грошових вимог кредиторів. Судові процедури, що застосовуються під час провадження у справі про банкрутство.

### **Тема 8. Правове становище підприємств**

Поняття, види та правова природа підприємств. Ознаки підприємств.

Правовий статус державного та комунального підприємства. Поняття та ознаки державного підприємства. Поняття та ознаки комунального підприємства. Особливості правового статусу казенного підприємства.

Підприємства колективної власності. Поняття та характерні риси виробничого кооперативу. Особливості правового становища сільськогосподарських виробничих кооперативів. Споживча кооперація та його підприємства. Підприємства об'єднань громадян, релігійних організацій.

Фермерське господарство. Поняття, ознаки та правові засади функціонування фермерського господарства в Україні. Правовий інститут членства у фермерському господарстві. Голова фермерського господарства.

Умови і порядок створення фермерського господарства. Державна реєстрація фермерського господарства. Загальна характеристика статуту фермерського господарства. Державна підтримка фермерського господарства: її види та порядок надання. Підстави та порядок припинення діяльності фермерського господарства.

### **Тема 9. Правове становище господарських товариств та виробничих кооперативів.**

Поняття та види господарських товариств. Особливості правового становища акціонерних товариств та їх види.

Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю.

Правове становище товариства з додатковою відповідальністю.

Правове становище повного товариства.

Правове становище командитного товариства та його учасників

Порівняльно-правова характеристика господарських товариств та господарських об'єднань.

Правове становище виробничих кооперативів.

### **Тема 10. Правове становище об'єднань підприємств.**

Господарські об'єднання: поняття та види. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств: асоціація, корпорація, консорціум, концерном. Статус підприємства - учасника об'єднання підприємств. Управління об'єднанням підприємств. Майнові відносини в об'єднанні

підприємств. Вихід учасника з об'єднання. Припинення об'єднання підприємств.

Асоційовані підприємства. Холдингові компанії. Утворення холдингових компаній. Прийняття рішення про утворення холдингової компанії. Особливості утворення та діяльності холдингової компанії. Особливості утворення та діяльності державних холдингових компаній. Особливості управління холдинговим корпоративним пакетом акцій (часток, паїв), переданим до статутного капіталу державних холдингових компаній. Особливості утворення та діяльності Державної керуючої холдингової компанії. Ліквідація холдингової компанії.

### **Змістовий модуль 3. «Майнова основа господарювання. Господарські договори. Відповідальність у господарсько-правових відносинах»**

#### **Тема 11. Правовий режим майна суб'єктів господарювання**

Поняття майна суб'єктів господарювання та його правового режиму. Джерела формування майна.

Правові титули майна суб'єктів господарювання. Право власності. Право господарського відання. Право оперативного управління.

Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання. Прибуток (доход) суб'єкта господарювання. Цінні папери у складі майна суб'єктів господарювання. Підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання. Майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання. Приватизація державних та комунальних підприємств. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.

#### **Тема 12. Господарські договори**

Поняття, ознаки та функції господарського договору.

Порядок укладення господарського договору. Традиційний порядок укладення господарських договорів. Конкурентні способи укладення господарських договорів. Укладення господарського договору шляхом переговорів.

Зміст господарського договору. Форма господарського договору. Модифікації письмової форми господарського договору.

Ціни і ціноутворення в сфері господарювання.

Визнання господарського договору недійсним та правові наслідки. Визнання господарського договору неукладеним та правові наслідки.

Порядок зміни і розірвання господарського договору.

Способи забезпечення належного виконання господарського договору. Договірна і претензійно-позовна робота.

### **Тема 13. Особливості окремих видів господарських договорів**

Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Особливості виконання договорів контрактації. Відповідальність за договором контрактації.

Договір енергопостачання. Кількість і якість енергії. Строки, ціни та порядок розрахунків за договором енергопостачання.

Оренда майна у сфері господарювання. Умови договору оренди. Основні права та обов'язки орендаря. Орендна плата. Оренда державного та комунального майна. Суборенда державного та комунального майна. Викуп (приватизація) об'єкта оренди. Припинення договору оренди.

### **Тема 14. Відповідальність у господарських правовідносинах**

Поняття та ознаки господарсько – правової відповідальності. Класифікація господарсько – правових санкцій: за критерієм змісту впливу; за характером порушених відносин; за критерієм спрямованості впливу та механізму реалізації. Співвідношення понять “санкція” та “відповідальність”.

Види господарсько-правової відповідальності.

Функції господарсько-правової відповідальності.

Підстави господарсько-правової відповідальності: юридичні та фактичні. Поняття вини у господарському праві.

### **Тема 15. Санкції за господарські правопорушення**

Відшкодування збитків як санкція за господарські правопорушення: поняття, сфера застосування, механізм реалізації.

Штрафні санкції: поняття, сфера застосування, види, механізм реалізації.

Конфіскація як вид господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, механізм реалізації.

Адміністративно-господарські штрафи як вид господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, механізм реалізації.

Оперативно-господарські санкції: поняття, сфера застосування, механізм реалізації.

Господарсько-організаційні санкції: поняття, сфера застосування, механізм реалізації.

## **МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**



## **Змістовий модуль 4. « Господарсько-правові засоби оптимізації капітального будівництва у сучасній Україні та захист економічної конкуренції»**

### **Тема 16. Правове регулювання капітального будівництва**

Розвиток будівельної галузі як напрям економічної політики держави. Основні державні правові цілі та завдання оптимізації капітального будівництва на сучасному етапі. Господарсько-правові засоби впливу на капітальне будівництво. Генеза державного регулювання містобудування та капітального будівництва. Економіко-правова характеристика капітального будівництва. Господарсько-правові відносини капітального будівництва в системі містобудування. Оптимізація земельно-правових відносин в містобудуванні як основа розвитку капітального будівництва.

Зарубіжний досвід організації державного регулювання капітального будівництва. Господарсько-правове забезпечення програмності у розвитку капітального будівництва. Господарсько-правове забезпечення залучення інвестицій у капітальне будівництво. Дозвільні процедури у капітальному будівництві.

Нормативно-правове регулювання договірних підрядних відносин у капітальному будівництві як засіб його непрямої державної підтримки.

Договори аутсорсингу та аутстафінгу як господарсько-правові засоби зниження трансакційних витрат будівельних підприємств.

Адаптація актів технічного регулювання капітального будівництва як напрям господарсько-правової оптимізації

### **Тема 17. Правові засади захисту економічної конкуренції**

Історія виникнення і розвитку економічної конкуренції. Розвиток і становлення законодавства України про конкуренцію і монополії. Структура конкурентного законодавства України.

Особливості конкурентних правовідносин. Суб'єкта конкурентних правовідносин. Співвідношення понять суб'єктів господарювання і суб'єктів підприємницької діяльності.

Принципи економічної конкуренції. Принцип свободи господарської діяльності. Принцип єдності економічного простору та вільного переміщення товарів, послуг, фінансів. Принцип свободи добросовісної конкуренції. Принцип підтримки добросовісної конкуренції. Принцип недопущення економічної діяльності спрямованої на монополізацію та недобросовісну конкуренцію. Принцип диференціації і захисту приватних і публічних інтересів. Принцип захисту вітчизняних товаровиробників від недобросовісної конкуренції іноземних суб'єктів господарювання.

Джерела конкурентного законодавства. Національне законодавство. Звичай. Міжнародні договори. Співвідношення внутрішнього та міжнародного законодавства.

Загальна характеристика конкурентного законодавства зарубіжних країн. Американська правова доктрина (Гарвардська та Чиказькі школи). Європейська правова доктрина. Особливості розвитку конкурентного права у КНР.

Місце і роль антимонопольних органів в системі органів виконавчої влади. Правове становище Антимонопольного комітету України.

Система антимонопольних органів. Правовий статус територіальних відділень Антимонопольного комітету України.

Повноваження антимонопольних органів в сфері регулювання господарської діяльності.

Процесуальні засади діяльності антимонопольних органів. Права і обов'язки антимонопольних органів по розгляду справ про порушення конкурентного законодавства. Порядок розгляду. Правові та організаційні засоби і форми регулювання та впливу на порушників. Порядок виконання і оскарження рішень антимонопольних органів.

Відповідальність антимонопольних органів та їх посадових осіб.

Поняття недобросовісної конкуренції.

Неправомірне використання ділової репутації суб'єктами господарювання. Неправомірне використання позначень. Неправомірне використання товару іншого виробника. Копіювання зовнішнього вигляду виробу. Порівняльна реклама.

Створенням перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягненням неправомірних переваг у конкуренції. Дискредитація суб'єкта господарювання. Схилення суб'єкта господарювання до бойкоту. Схилення постачальника до дискримінації покупця. Підкуп працівника постачальника. Підкуп працівника покупця. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Неправомірним збиранням, розголошенням та використанням комерційної таємниці. Неправомірне збирання комерційної таємниці. Розголошення комерційної таємниці. Схилення до розголошення комерційної таємниці. Неправомірне використання комерційної таємниці.

Поняття та види узгоджених дій. Горизонтальні узгоджені дії. Вертикальні узгоджені дії. Конгломератні узгоджені дії. Змішані узгоджені дії.

Узгоджені дії, що можуть бути дозволені. Добровільні узгоджені дії малих або середніх підприємців щодо спільного придбання товарів.

Правові форми контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання. Попередні висновки. Одержання дозволу на узгоджені дії.

Особливості надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання Кабінетом Міністрів України.

Поняття та види економічної концентрації. Злиття суб'єктів господарювання або приєднання одного суб'єкта господарювання до іншого. Придбання безпосередньо або через інших осіб контролю одним або декількома суб'єктами господарювання над одним або декількома суб'єктами господарювання або частинами суб'єктів господарювання.

Умови отримання згоди на концентрацію.

Визначення порогових показників учасників концентрації.

Випадки, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання. Порядок подачі заяви на концентрацію. Порядок розгляду заяв (справ) про концентрацію.

Антиконкурентні узгоджені дії. Поняття, види, класифікація антиконкурентних узгоджених дій. Антиконкурентні узгоджені дії між підприємцями. Правомірні та неправомірні угоди між суб'єктами господарювання.

Визначення та дослідження негативних наслідків, що настають або можуть настати від вчинення антиконкурентних узгоджених дій. Особливості кваліфікації порушень, пов'язаних з вчиненням антиконкурентних узгоджених дій.

Поняття та види зловживань монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Суб'єкт господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку. Структура, класифікація порушень, пов'язаних із зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

Поняття та види антиконкурентних дій органів влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю. Правомірні та неправомірні акти органів влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю. Класифікація порушень пов'язаних з антиконкурентною діяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю.

Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань.

Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення конкурентного законодавства як самостійний підвид господарсько-правової відповідальності. Чинники, що впливають на визначення розмірів штрафів. Обтяжуючі і пом'якшуючі обставини при розгляді справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органами АМКУ.

Особливості у застосуванні примусового поділу порівняно із іншими господарсько-правовими санкціями. Ціль примусового поділу.

Види правопорушень, за які органи місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління і контролю несуть адміністративну відповідальність. Порядок адміністративної відповідальності посадовців за порушення конкурентного законодавства.

Порядок застосування відшкодування шкоди в практиці застосування конкурентного законодавства.

## **Змістовий модуль 5. « Господарсько-правові засоби оптимізації транспортної, страхової та аудиторської діяльності. Правове регулювання надання ритуальних послуг»**

### **Тема 18. Правове регулювання транспортної діяльності**

Поняття та види транспортної діяльності. Державне регулювання діяльності транспорту. Основні завдання Мінінфраструктури України. Основні завдання Укрзалізниці. Основні завдання Державіаслужби. Основні завдання Укравтодору. Основні завдання Укрморрічінспекції. Основні завдання Укртрансінспекції.

Ліцензування на транспорті.

Поняття та види суб'єктів транспортної діяльності. Ознаки транспортних правовідносин. Правове становище транспортних організацій. Правове становище споживачів транспортних послуг. Поняття вантажовідправника

Поняття пасажира. Поняття відправника. Одержувач вантажобагажу.

Відправник пошти. Одержувач пошти.

Транспортні засоби як об'єкти майнових відносин. Транспортні засоби загального користування. Відомчі транспортні засоби. Рухомий склад промислового залізничного транспорту. Об'єкти трубопровідного транспорту. Автомобільні транспортні засоби. Автомобіль вантажний. Автомобіль легковий. Автобус. Таксі. Торговельні судна. Риболовне судно. Ядерне судно. Право власності на транспортні засоби. Державна реєстрація транспортних засобів. Правове регулювання цін і тарифів на транспортні послуги.

Поняття та склад автомобільного транспорту. Становлення та розвиток автомобільного транспорту. Види автомобільних транспортних засобів. Склад автомобільного транспорту. Автомобільні дороги. Види автомобільних доріг. Правовий статус учасників дорожнього руху. Особи, яким надається право на управління автотранспортними засобами.

Повноваження суб'єктів управління автомобільним транспортом. Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в

управлінні автомобільним транспортом. Правовий статус Укртрансінспекції. Правовий статус Укравтодора. Правовий статус АТП. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським автомобільним транспортом. Державне управління у сфері дорожнього руху.

Правові основи діяльності автомобільного транспорту Класифікація джерел інституту автомобільного права. Конституція України та Закон України “Про автомобільний транспорт” – основні джерела інституту автомобільного права. Законодавство інституту автомобільного права.

Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті Зміст і структура джерел інституту автомобільного права, які регламентують організацію перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті. Документи необхідні для участі у конкурсі на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування. Послуги пасажирського автомобільного транспорту загального користування.

Особливості договору про перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Істотні умови договору. Сторони договору. Документи на перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування. Правовий статус пасажирів при перевезенні автомобільним транспортом. Відповідальність перевізників за законодавством інституту автомобільного транспорту. Відповідальність перевізників за договором перевезення пасажирів на автомобільному транспорті.

Організація перевезення вантажів автомобільним транспортом Зміст і структура джерел інституту автомобільного права, які регламентують організацію перевезень вантажу на автомобільному транспорті.

Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом. Істотні умови договору. Основні права та обов'язки замовника та виконавця за договором перевезення вантажу автомобільним транспортом. Документація перевезення вантажів автомобільним транспортом загального користування. Перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні за участю автомобільного транспорту та інших видів транспорту. Відповідальність перевізників на автомобільному транспорті. Відповідальність вантажовідправників і вантажоотримувачів за договором перевезення вантажів. Правове регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.

Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом. Становлення та розвиток залізничного транспорту. Система залізничного транспорту. Склад залізничного транспорту. Види перевезень.

Повноваження суб'єктів управління залізничним транспортом

Правові основи діяльності залізничного транспорту. Класифікація джерел інституту залізничного права.

Основи організації перевезень на залізничному транспорті

Особливості договору перевезення вантажу залізницею. Перевізні документи. Юридичне значення накладної як основного перевізного документа. Сторони договору перевезення вантажу залізничним транспортом. Перевезення вантажу у прямому змішаному сполученні за участю залізниць та інших видів транспорту. Відповідальність залізниці за договором перевезення вантажу. Відповідальність вантажовідправників і вантажоотримувачів за договором перевезення вантажу.

Особливості договору перевезення пасажирів залізничним транспортом. Складова вартості проїзного документа. Види проїзних документів. Правовий статус пасажирів при перевезенні залізницею. Відповідальність залізниці за договором перевезення пасажирів.

Участь залізничного транспорту в міжнародному співробітництві

Поняття та склад міського електричного транспорту. Поняття та склад міського електричного транспорту.

Повноваження суб'єктів управління міським електричним транспортом. Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні міським електричним транспортом. Правовий статус Укртрансінспекції. Правовий статус державної технічної інспекції міського електричного транспорту.

Правові основи діяльності міського електричного транспорту.

Особливості договору перевезення пасажирів міським електричним транспортом. Оплата транспортних послуг. Пільговий проїзд у міському електричному транспорті. Правовий статус замовника транспортних послуг. Правовий статус перевізника. Правовий статус пасажирів при перевезенні міським електричним транспортом.

Становлення та розвиток авіаційної діяльності. Поняття та класифікація авіаційної діяльності. Класифікація, реєстрація та виключення повітряних суден з реєстру. Класифікація, використання та структура повітряного простору України.

Повноваження суб'єктів управління повітряним транспортом. Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні повітряним транспортом. Правовий статус Державіаслужби України. Правовий статус авіаційного персоналу. Екіпаж повітряного судна.

Правові основи діяльності повітряного транспорту. Класифікація джерел інституту повітряного права. Конституція України та Повітряний Кодекс України – основні джерела інституту повітряного права. Законодавство інституту повітряного права.

Особливості договору перевезення вантажів повітряним транспортом  
Повітряні перевезення. Перевізні документи. Перевезення вантажів у  
прямому змішаному сполученні за участю повітряного транспорту та інших  
видів транспорту. Відповідальність перевізника на повітряному транспорті.  
Відповідальність вантажовідправника за договором перевезення вантажів  
повітряним транспортом.

Особливості договору перевезення пасажирів повітряним  
транспортом Перевізні документи. Квиток. Багажна квитанція. Ручна  
поклажа. Відмова авіаперевізника в перевезенні пасажирів. Правовий статус  
пасажирів при перевезенні повітряним транспортом. Відповідальність  
авіаперевізника за договором перевезення пасажирів повітряним  
транспортом. Відповідальність пасажирів за договором перевезення  
пасажирів повітряним транспортом.

Поняття та система космічної діяльності. Становлення та розвиток  
космічного транспорту. Поняття, система, структура системи космічного  
транспорту.

Повноваження суб'єктів управління космічним транспортом. Правові  
основи діяльності космічного транспорту.

## **Тема 19. Правове регулювання страхової діяльності**

Виникнення та етапи розвитку страхування. Генезис страхування в  
Україні. Зміст понять «страхування», «страхове право», «страхова послуга».  
Принципи страхування. Функції страхування. Система законодавства  
України про страхову діяльність.

Державне регулювання страхової діяльності в Україні. Контроль і  
нагляд за страховою діяльністю.

Поняття, правовий статус страхової компанії. Види страхових  
компаній. Ліцензування страхової діяльності. Внутрішня структура та  
органи правління страхової компанії. Припинення діяльності страхової  
компанії.

## **Тема 20. Правові засади аудиторської діяльності**

Сутність та предмет аудиту. Історичні аспекти виникнення,  
становлення та розвитку аудиту. Основні передумови функціонування  
аудиту в сучасному суспільстві, завдання, функції аудиту та оцінювання  
управлінської діяльності. Предмет и метод аудиту. Стандарти та вимоги до  
державного і незалежного професійного аудиту. Принципи аудиту (етичні  
та методологічні). Добровільний (ініціативний) та обов'язковий аудит.  
Відмінності аудиту від інших форм контролю. Мета аудиту управлінської

діяльності. Основні завдання аудиту управлінської діяльності. Причини проведення аудиту та оцінювання управлінської діяльності. Перспективи розвитку аудиту в Україні. Нормативно-правова база аудиторської діяльності.

Міжнародні стандарти аудиту. Стандарти і вимоги до незалежного та внутрішнього контролю. Необхідність стандартизації. Особливості застосування Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Динамічність стандартів аудиту. Кодекс етики аудиторів за МСА. Загрози дотриманню принципів. Характеристика кваліфікаційних вимог до аудиторів країн ЄС. Особливості організації проведення аудиту в деяких країнах Європи та США.

Поняття та порядок створення аудиторських фірм. Права та обов'язки аудиторів та аудиторських фірм в Україні. Аудиторські послуги. Поняття послуг аудиторських фірм. Консультаційні послуги. Різновиди аудиторських послуг. Контроль якості аудиторських послуг. Договори на проведення аудиту і організація супутніх послуг.

## **Тема 21. Правові засади діяльності ринку ритуальних послуг**

Поняття, елементи та класифікація ринку ритуальних послуг. Джерела правового регулювання ринку ритуальних послуг : еволюція, тенденції і перспективи розвитку законодавства. Суб'єкти і об'єкти ринку ритуальних послуг. Особливостей антимонопольного регулювання ринку ритуальних послуг.

Державне регулювання ринку ритуальних послуг. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих одиноких громадян. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих, які проживали в закладах різних типів. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих осіб, які відбували покарання в установах виконання покарань чи слідчих ізоляторах. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні інфікованого тіла. Особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих іноземців та осіб без громадянства. Переміщення тіл померлих через державний кордон України. Переміщення тіл померлих через державний кордон України при перепохованні останків померлих.

Договір як засіб правового регулювання ринку ритуальних послуг.



Правова природа договорів надання ритуальних послуг, їх види і місце серед господарсько-правових договорів.

## **Змістовий модуль 6. «Господарсько-правові засоби оптимізації зовнішньоекономічної діяльності»**

### **Тема 22. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності**

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Публічно-правові і приватно-правові відносини у зовнішньоекономічній сфері. Принципи здійснення ЗЕД. Співвідношення принципів ЗЕД з принципами господарювання.

Історія розвитку зовнішньоекономічного законодавства. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародні договори та угоди. Основні конвенції у сфері правового регулювання ЗЕД. Законодавство України, що застосовується до зовнішньоекономічних відносин. Значення судової та арбітражної практики. Звичаї у зовнішньоекономічних відносинах. Теорія *Lex mercatoria*, її місце у правовому регулюванні міжнародної торгівлі. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА: правова природа та підстави застосування.

Визначення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Система принципів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Мета та завдання державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та їх компетенція. Недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Заходи державного контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Вимоги антимонопольного законодавства стосовно ЗЕД. Поняття державного експортного контролю та правові засади його здійснення. Основні засади валютного контролю у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Технічне регулювання ЗЕД.

Поняття та види правових режимів у ЗЕД. Режим сприяння ЗЕД.

Правовий статус спеціальних (вільних) економічних зон на території України.

Поняття та види суб'єктів ЗЕД відповідно до чинного законодавства України. Поняття іноземного суб'єкта господарської діяльності. Порядок зайняття ЗЕД на території України іноземним суб'єктом господарювання.

Особливості правового статусу представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні. Поняття постійного представництва нерезидента в Україні. Правовий статус постійних представництв нерезидентів на території України.

Підприємства з іноземними інвестиціями на території України, правовий режим їх діяльності за чинним законодавством України Гарантії іноземним інвесторам.

Легалізація іноземних офіційних документів у зовнішньоекономічній діяльності.

Визначення зовнішньоекономічного договору (контракту). Правила укладення зовнішньоекономічного контракту.

Колізійні питання зовнішньоекономічних контрактів. Вибір права. Автономія волі сторін.

Вимоги чинного законодавства України щодо форми, змісту зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Порядок здійснення розрахунків за зовнішньоекономічними договорами (контрактами).

Облік та реєстрація окремих видів зовнішньоекономічних контрактів: вимоги законодавства та порядок його здійснення.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень 1980 р.). Сфера її застосування та загальні положення. Право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

Правила укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Зобов'язання продавця за договором. Засоби правового захисту у випадку порушення договору продавцем. Зобов'язання покупця. Засоби правового захисту у випадку порушення договору покупцем.

Визначення понять “істотне порушення договору” та “передбачуване порушення договору” за Віденською Конвенцією ООН.

Правила переходу ризику у зв'язку з втратою чи пошкодженням товару.

Поняття та склад збитків у зв'язку з порушенням та розірванням договору, вимоги щодо їх відшкодування. Підстави звільнення від відповідальності та порядок їх застосування.

Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «Інкотермс».

Види, форми і підстави відповідальності у ЗЕД. Сучасні тенденції розвитку цивільно-правової відповідальності. Теорія ризику. Уніфікація договірної і деліктної відповідальності.

Спеціальні санкції, що застосовуються до суб'єктів ЗЕД або іноземних суб'єктів господарської діяльності за порушення базового Закону або пов'язаних з ним законів України. Фінансові санкції.

Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажорні застереження у контрактах. Випадки обмеження відповідальності в окремих правовідносинах з іноземним елементом.

Адміністративна відповідальність у сфері ЗЕД.

Випадки застосування кримінальної відповідальності у ЗЕД.

Відповідальність за порушення законодавства у галузі державного експортного контролю.

## **ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

**Змістовий модуль 1. «Загальна частина: теорія господарського права»**

### **Тема 1. Предмет, метод і система господарського права**

#### *План*

1. Поняття, особливості та види господарських відносин.
2. Методи господарського права.
3. Загальні принципи господарювання.
4. Система господарського права.
5. Господарське право, як галузь права, наука та навчальна дисципліна
6. Господарське законодавство як джерело господарського права.

#### *Контрольні запитання*

1. Яке співвідношення мають поняття “господарські відносини” та “господарські правовідносини”?
2. Охарактеризуйте класифікацію видів господарських правовідносин: за характером правовідносин; за взаємним становищем сторін; за сферою дії; за галузями народного господарства і сферами управління.
3. Що таке суспільний господарський порядок як інтегруючий метод господарського права?
4. За якими критеріями відбувається відмежування господарського права від інших галузей права?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.

5. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
6. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсеєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
7. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.
8. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с
9. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини К. : Слово, 2008. 512 с.
10. Гамбург І. А. Правове забезпечення технічного регулювання у сфері господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 22 с.
11. Джуринський О. В. Джерела господарського права України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 20 с
12. Задихайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". -Х., 2013.
13. Лаптев В. В. Некоторые проблемы предпринимательского (хозяйственного) права. Хозяйство и право. 2005. № 5. С. 102–110.
14. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [ред. Г. Л. Знаменський, В. С. Щербина]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 720 с.
15. Пронская Г. В. Не по замыслению бояню... Обеспечение общественного хозяйственного порядка (сборник выступлений в периодической печати ученых и практиков о необходимости принятия Хозяйственного (Коммерческого) кодекса Украины). Донецк, 1998. Ч. 1. С. 13–20.

## **Тема 2. Господарська діяльність як об'єкт правового регулювання**

### *План*

1. Поняття та ознаки господарської діяльності.
2. Підприємництво як спосіб здійснення господарської діяльності.
3. Некомерційне господарювання як спосіб здійснення господарської діяльності.

4. Поняття та об'єктивна зумовленість державного регулювання господарської діяльності.
5. Форми державного регулювання: управління, контроль, планування, нормативне регулювання.
6. Методи державного регулювання: адміністративні, економічні.
7. Державне замовлення як особлива форма державного регулювання.

#### *Контрольні запитання*

1. Що таке господарська діяльність? Охарактеризуйте наукові підходи в цьому напрямку.
2. Які форми державного регулювання господарської діяльності Ви знаєте?
3. Що таке методи державного керівництва економікою?
4. Надайте обґрунтування тезі: «Державне замовлення – один із засобів державного регулювання економіки».
5. Сформулювати основні правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади (відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»).

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2016.- № 9.- Ст.89
5. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
6. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
7. Бойченко Е. Г. Правове регулювання господарської діяльності військових частин Збройних Сил України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса, 2015. 20 с
8. Гофман О. Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад". - Одеса, 2014. - 20 с.

9. Деревянко Б. В. Правове регулювання господарської діяльності навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К., 2013. 34 с

10. Івченко А. В. Правове забезпечення некомерційної господарської діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 20 с.

11. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.

12. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [ред. Г. Л. Знаменський, В. С. Щербина]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 720 с.

13. Орлова І. М. Удосконалення теоретичних засад правового регулювання державних гарантій у сфері господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 30 с

14. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.

15. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с

### **Тема 3. Господарське законодавство як джерело господарського права**

#### *План*

1. Поняття та ознаки господарського законодавства.
2. Нормативні акти господарського законодавства: поняття і види.
3. Поняття господарсько–правової норми. Особливості і види господарсько-правових норм.
4. Роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства.

#### *Контрольні запитання*

1. Які новели несе в собі Кодекс України з процедур банкрутства та нова редакція Закону України "Про публічні закупівлі"?
2. Яка роль судової практики в удосконаленні господарського законодавства?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
5. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
6. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
7. Джуринський О. В. Джерела господарського права України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 20 с
8. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.
9. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с
10. Юлдашев С. О. Народовладдя і вдосконалення господарського законодавства [Електронний ресурс] / С. О. Юлдашев, О. Х. Юлдашев // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2020. - № 1. - С. 168-176. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnauc\\_2020\\_1\\_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnauc_2020_1_26)

## **Змістовий модуль 2. «Суб'єкти господарських правовідносин»**

### **Тема 4. Загальні положення про суб'єктів господарського права**

#### **План**

1. Поняття та класифікація суб'єктів господарського права
2. Господарські організації як суб'єкти господарського права
3. Характеристика законодавчих ініціатив спрямованих на покращення діяльності суб'єктів господарського права.

#### *Контрольні запитання*

1. Які елементи правового статусу суб'єкта господарського права Ви знаєте?
2. Складіть схеми: 1) прав і обов'язків суб'єктів господарювання; 2) нормативно-правових актів, якими визначається компетенція суб'єктів господарювання в Україні; 3) класифікації суб'єктів господарювання України за сферами діяльності, за кількістю працюючих, за організаційно-правовими формами, за обсягом компетенції тощо.



3. Що таке господарська компетенція?
4. Які організаційно-господарські повноваження Ви знаєте?
5. Що таке організаційно-господарські відносини?

#### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
5. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
6. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
7. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини К. : Слово, 2008. 512 с.
8. Жоравович Д. О. Правовий статус фізичної особи - підприємця : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2013. 18 с
9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
10. Переверзева Л. О. Правовий статус дочірніх підприємств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 19 с
11. Похиленко І. С. Поняття виробничого кооперативу як організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва. Підприємництва, господарство і право. 2008. № 3. С. 89–92.
12. Похиленко І. С. Поняття та критерії класифікації суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства. 2006. № 2 С. 219–227.
13. Похиленко І. С. Про співвідношення понять «людина», «індивід», «особа» та «громадянин» . Бюлетень Міністерства юстиції України. 2007. № 6. С. 144–150.
14. Похиленко І. С. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства України. 2008. № 2. С. 136–143.

15. Похиленко І.С. Про необхідність закріплення принципів підприємницької діяльності на конституційному рівні/ І.С. Похиленко// Конституційно-правові засади модернізації економіки України.-К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2013 С.127-131

16. Похиленко І.С. Про співвідношення термінів «суб'єкти малого підприємництва». «мале підприємство», «малий підприємець» і «малий бізнес». Підприємництва, господарство і право. 2010. № 5. С. 12-15.

17. Похиленко І.С., Пронська Г.В. Особливості правового регулювання діяльності малих підприємств. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (юридичні науки).- 2003.- № 49.-С. 43-44

18. Пронская Г. В. Не по замыслению бояню... Обеспечение общественного хозяйственного порядка (сборник выступлений в периодической печати ученых и практиков о необходимости принятия Хозяйственного (Коммерческого) кодекса Украины). Донецк, 1998. Ч. 1. С. 13–20.

19. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.

20. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с

21. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права. К. : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.

## **Тема 5. Створення суб'єктів господарювання**

### *План*

1. Поняття та основні етапи створення суб'єктів господарювання
2. Поняття та правова природа установчих документів
3. Державна реєстрація суб'єктів господарювання
4. Державна реєстрація змін до установчих документів та відомостей про фізичних осіб –підприємців

### *Ситуаційне завдання.*

На розгляд передано спір у якому Позивач просить суд:

- 1) визнати недійсним рішення загальних зборів учасників Товариства з обмеженою відповідальністю "Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан" від 22.01.2018, оформлене протоколом №22/01/18;
- 2) визнати недійсним договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі Товариства з обмеженою відповідальністю "Комерційна

виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан" від 22.02.2018, укладений між ОСОБА\_1 та ОСОБА\_2 ;

3) визнати недійсним рішення загальних зборів учасників Товариства з обмеженою відповідальністю "Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан", оформлене протоколом №24/01/18 від 24.01.2018, яким зафіксовано зміну складу учасників товариства з ОСОБА\_2 на гр. ОСОБА\_3 ;

4) визнати недійсним договір купівлі-продажу частки в статутному капіталі від 24.02.2018, укладений між ОСОБА\_2 , як продавцем, та гр. ОСОБА\_3 , як покупцем;

5) визнати недійсним рішення загальних зборів учасників Товариства з обмеженою відповідальністю "Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан", оформлене протоколом загальних зборів учасників № 25/01-2018 від 25.01.2018;

б) визнати недійсним рішення загальних зборів учасників Товариство з обмеженою відповідальністю "Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан", оформлене протоколом загальних зборів учасників № 29/01-2018 від 29.01.2018;

7) визнати незаконними та скасувати реєстраційні дії та внесені на їх підставі до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань відомості стосовно Товариства з обмеженою відповідальністю "Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма "Сапсан":

- реєстраційна дія: Державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи 23.01.2018 10671050026020211; ОСОБА\_5 ; Київська філія комунального підприємства "Реєстрація нерухомості та бізнесу"; зміна складу або інформації про засновників;

- реєстраційна дія: Внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах; 23.01.2018 10671070027020211; ОСОБА\_5 ; Київська філія комунального підприємства "Реєстрація нерухомості та бізнесу"; зміна складу керівника юридичної особи, зміна складу підписантів;

- реєстраційна дія: Державна реєстрація змін до установчих документів юридичної 24.01.2018 10671050028020211; ОСОБА\_5 ; Київська філія комунального підприємства "Реєстрація нерухомості та бізнесу"; зміна складу або інформації про засновників;

- реєстраційна дія: Внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах; 24.01.2018 10671070029020211; ОСОБА\_5 ; Київська філія комунального підприємства "Реєстрація нерухомості та бізнесу"; зміна керівника юридичної особи;

- реєстраційна дія: Державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи 26.01.2018 10671050030020211; ОСОБА\_6 Тетяна Яківна; Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація; зміна місцезнаходження, зміна статутного або складеного капіталу, зміна складу або інформації про засновників;

- реєстраційна дія: Внесення рішення засновників (учасників юридичної особи) або уповноваженими ними органами щодо припинення юридичної особи в результаті реорганізації; 30.01.2018 10671270031020211; ОСОБА\_9; Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація;

- реєстраційна дія: Державна реєстрація припинення юридичної особи в результаті реорганізації; 13.04.2018 10731120032036449; ОСОБА\_9; Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація.

Вимоги позову мотивовані тим, що учасники Товариства з обмеженою відповідальністю «Комерційна виробничо-впроваджувальна фірма «Сапсан» ОСОБА\_1 (Позивач), ОСОБА\_7 та ОСОБА\_8 ніякої участі у загальних зборах 22.01.2018 не приймали, ніяких договорів стосовно відчуження належної кожному з них частки у статутному капіталі товариства не укладали і не мали намірів укладати, а отже, були протиправно позбавлені корпоративних прав.

*Яке рішення має прийняти суд? Відповідь обґрунтуйте посилаючись на положення чинного законодавства.*

#### *Контрольні запитання*

1. Які ознаки та принципи державної реєстрації Ви знаєте?
2. Хто такий державний реєстратор?
3. Що таке єдиний державний реєстр?
4. Як Ви можете охарактеризувати портал електронних сервісів?
5. Як відбувається подання документів для державної реєстрації?
6. Які вимоги передбачені законодавством до оформлення документів, що подаються для державної реєстрації?
7. Що таке реєстраційні справи?
8. Що таке ліцензування господарської діяльності?
9. Яка відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування під час провадження господарської діяльності?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2019.- № 19.- Ст.7
5. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII//Відомості Верховної Ради.- 2015.- № 23.- Ст.158
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV//Відомості Верховної Ради України.- 2003.- № 31-32.- Ст.263
7. Авер'янова Є. Ліцензування господарської діяльності у спеціальному порядку: характерні риси та напрями удосконалення. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 7. С.64-69
8. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
9. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
10. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
11. Коритін Д. С. Правові проблеми державної реєстрації малих та середніх підприємств в Україні / Д. С. Коритін // Право та інновації. - 2016. - № 3. - С. 23-27. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir\\_2016\\_3\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2016_3_5)

## **Тема 6. Припинення діяльності суб'єктів господарювання**

### *План*

1. Поняття, способи та порядок припинення діяльності суб'єктів господарювання
2. Реорганізація суб'єкта господарювання як спосіб його припинення
3. Ліквідація суб'єкта господарювання як спосіб його припинення
4. Загальний та спеціальний порядок ліквідації суб'єкта господарювання

### *Контрольні запитання*

1. Проаналізувавши Постанову ВСУ від 17 жовтня 2018 року у справі № 913/267/17 (<https://reyestr.court.gov.ua/Review/77329436>) дайте відповідь на такі питання:

- 1) на які рішення Європейського суду з прав людини йде посилання у постанові ВС?
- 2) на які нормативно-правові акти посилався суд приймаючи рішення?
- 3) які правовідносини стали предметом судового розгляду?
2. Які підстави, порядок та способи припинення Ви знаєте?
3. Що таке тимчасове зупинення діяльності суб'єктів господарського права?
4. Яким чином співвідносяться поняття “ліквідація” та “реорганізація”?
5. Які наслідки припинення діяльності суб'єктів господарювання?
6. Які особливості окремих видів реорганізаційних та ліквідаційних процедур?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII//Відомості Верховної Ради.- 2015.- № 23.- Ст.158
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV//Відомості Верховної Ради України.- 2003.- № 31-32.- Ст.263
6. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
7. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
8. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
10. Починок К. Б. Припинення суб'єктів господарювання: поняття, способи та класифікація / К. Б. Починок // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2018. - Вип. 1-2. - С. 37-43. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp\\_2018\\_1-2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_1-2_11)

11. Швидка Т. Регулювання та контроль за злиттями й поглинаннями суб'єктів господарювання. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 2. С.63-68

## **Тема 7. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом**

### *План*

1. Загальна характеристика правових відносин із неспроможності особи виконати свої майнові зобов'язання.
2. Неспроможність у системі права та законодавства.
3. Поняття конкурсного провадження та його виникнення.
4. Місце законодавства про неспроможність (банкрутство) у системі права у країнах з ринковою та перехідною економікою.
5. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.
6. Принципи відносин неспроможності (банкрутства). Ознаки та принципи банкрутства.
7. Загальний порядок провадження у справі про банкрутство.

### *Контрольні запитання*

1. Чи визначені в положення чинного законодавства принципи банкрутства? Якщо так, то де і які?
2. Дослідивши наукову літературу та доктринальні підходи, які б принципи банкрутства Ви закріпили в положеннях чинного законодавства?
3. Охарактеризуйте банкрутство фізичних осіб та новели цього інституту.
4. Які судові процедури, застосовуються під час провадження у справі про банкрутство.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Беляневич О.А. Про особливості застосування норм про позовну давність у справах про банкрутство. Підприємництво, господарство і право. 2017. №10. с.5-9
5. Бондик В.А., Подцерковний О.П. Окремі проблеми банкрутства містоутворюючих та особливо небезпечних підприємств / В. А. Бондик, О. П. Подцерковний Вісник господарського судочинства. 2010. № 1. С.121-126

6. Бутирська І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство: Монографія.- Чернівці : Технодрук, 2017. - 184 с.
7. Вечірко І.О. Основні стадії провадження у справі про банкрутство: особливості класифікації та зміст. Вісник господарського судочинства .2009. № 3. С. 58-67
8. Вечірко І.О. Особливості реалізації принципу диспозитивності в процесі розгляду господарським судом справ про банкрутство. Вісник господарського судочинства .2009. № 1. С.19-24
9. Вечірко І.О. Особливості реалізації функцій господарського суду при здійсненні ліквідаційної процедури в провадженні у справах про банкрутство Вісник господарського судочинства .2009. № 4. С. 24-33
10. Вечірко І.О. Про деякі питання практики порушення провадження у справі про банкрутство громадянина-підприємця. Вісник господарського судочинства. 2010.№ 2. С.138-144
11. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика: монографія / Л.І. Грабован. – Одеса : Фенікс, 2018. – 308 с.
12. Кабенюк Ю. В. Провадження у справах про банкрутство та арбітражне управління на тимчасово окупованих територіях України / Ю. В. Кабенюк // Судова апеляція. - 2019. - № 3. - С. 50-58. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suar\\_2019\\_3\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suar_2019_3_9)
13. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підруч. для студ. вищ. нав.з акл. / Б.М. Поляков. – К. :Ін Юре, 2011. – 560 с

## **Тема 8. Правове становище підприємств**

### *План*

1. Поняття та правова природа підприємств
2. Класифікація видів підприємств
3. Правове становище державних унітарних підприємств
4. Правове становище комунальних унітарних підприємств
5. Правове становище інших видів підприємств

### *Ситуаційне завдання*

Фермерське господарство "Житниця Полтавщини" звернулося в суд з позовом до Головного управління Держгеокадастру у Полтавській області про визнання права володіння та користування на умовах оренди земельною ділянкою загальною площею 28,1001 га, кадастровий номер 5321384400:00:011:0055 з цільовим призначенням для ведення фермерського господарства по договору оренди землі від 28.11.2015, зареєстрованого в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно за



№ 12271834 від 28.11.2015, яка знаходиться за межами населених пунктів на території Покровської сільської ради Зіньківського району Полтавської області.

Також, Фермерське господарство "Житниця Полтавщини" звернулося в суд з позовами до Головного управління Держгеокадастру у Полтавській області про визнання права володіння та користування на умовах оренди земельними ділянками площею 181,0701 га, кадастровий номер 532161200:00:002:0420 та площею 15,0001 га, кадастровий номер 5321384400:00:005:0200.

Позивач в обґрунтування позовних вимог посилається на те, що громадянин ОСОБА\_1, виконавши вимоги Закону України "Про фермерське господарство" щодо порядку створення фермерського господарства після укладення договору оренди землі та створення Фермерського господарства "Житниця Полтавщини" змінив форму своєї діяльності та став засновником і головою фермерського господарства, яке фактично взяло на себе права користування земельними ділянками на умовах оренди для ведення фермерського господарства (за цільовим призначенням), тобто, набуло прав та обов'язків орендаря на підставі договорів оренди землі від 28.11.2015 та від 10.09.2015, а у ОСОБА\_1 такі права припинилися. Тобто з моменту державної реєстрації Фермерського господарства "Житниця Полтавщини" до теперішнього часу, земельні ділянки фактично використовуються фермерським господарством, яке при такому використанні несе всі витрати, сплачує всі обов'язкові платежі, пов'язані з користуванням землею, у тому числі оренду плату за неї.

Проте, як зазначає позивач, оскільки в договорі оренди землі орендарем формально залишається громадянин ОСОБА\_1 (засновник та голова ФГ), який особисто за законом не може використовувати орендовані земельні ділянки за цільовим призначенням, тому необхідно замінити сторону договору "Орендаря" на "Фермерське господарство "Житниця Полтавщини" в особі голови ОСОБА\_1".

Позивач посилається на пункт 4.3 Статуту ФГ "Житниця Полтавщини", яким передбачено, що право володіння та користування земельними ділянками, які знаходяться у користуванні (оренді) засновника Господарства, на яких створене фермерське господарство, здійснює фермерське господарство, в зв'язку з чим Господарство звертається до орендодавця щодо заміни сторони "Орендаря" в договорі оренди. Тому, з метою приведення договору оренди землі до вимог законодавства, 02.07.2018 Фермерське господарство "Житниця Полтавщини" звернулося до Головного управління Держгеокадастру у Полтавській області з клопотанням про внесення змін до договорів оренди в частині заміни сторони "Орендаря" з ОСОБА\_1 на "Фермерське господарство "Житниця

Полтавщини" в особі Голови ОСОБА\_1, шляхом укладення додаткових угод до договорів, у зв'язку з тим, що Фермерське господарство є належним володільцем та користувачем земельних ділянок, наданих Головним управлінням Держгеокадастру у Полтавській області ОСОБА\_1.

Проте, як зазначає позивач, Головне управління Держгеокадастру у Полтавській області не виконало вимоги Закону та надало незаконну відмову Господарству, в якій зазначило, що Головним управлінням не вбачається правових підстав для задоволення клопотання. При цьому, як зазначає позивач, ігнорування Головним управлінням Держгеокадастру норм законодавства та відмова від внесення змін до договору оренди порушує законне право Фермерського господарства на користування і володіння земельною ділянкою на умовах оренди, отриманою саме для цілей ведення фермерського господарства, використання якої фермерським господарством є невід'ємною складовою його створення та функціонування.

*Надайте правову оцінку ситуації. Яке рішення має прийняти суд?  
Відповідь обґрунтуйте посилаючись на положення законодавства.*

#### *Контрольні запитання*

1. Які ознаки підприємств Ви знаєте?
2. Які особливості правового статусу казенного підприємства?
3. Що таке підприємства колективної власності?
4. Дайте визначення та перерахуйте характерні риси виробничого кооперативу.
5. Які особливості правового становища сільськогосподарських виробничих кооперативів?
6. Що таке підприємства об'єднань громадян та релігійних організацій?
7. Що таке фермерське господарство?
8. Які умови і порядок створення фермерського господарства?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.

4. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2003.- № 45.- Ст.363
5. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21.07.2020 р. № 819-IX// Відомості Верховної Ради.- 2020.- № 52.- Ст.497
6. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
7. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
8. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
10. Похиленко І. С. Поняття виробничого кооперативу як організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва. Підприємництва, господарство і право. 2008. № 3. С. 89–92.
11. Похиленко І. С. Поняття та критерії класифікації суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства. 2006. № 2 С. 219–227.
12. Похиленко І. С. Поняття фермерського господарства як організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва. Підприємництва, господарство і право. 2007 . № 11. С. 56–58.
13. Похиленко І. С. Про співвідношення понять «людина», «індивід», «особа» та «громадянин» . Бюлетень Міністерства юстиції України. 2007. № 6. С. 144–150.
14. Похиленко І. С. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства України. 2008. № 2. С. 136–143.
15. Похиленко І.С. Про співвідношення термінів «суб'єкти малого підприємництва», «мале підприємство», «малий підприємець» і «малий бізнес». Підприємництва, господарство і право. 2010. № 5. С. 12-15.
16. Похиленко І.С., Пронська Г.В. Особливості правового регулювання діяльності малих підприємств. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (юридичні науки).- 2003.- № 49.-С. 43-44

## **Тема 9. Правове становище господарських товариств та виробничих кооперативів.**

### *План*

1. Поняття та види господарських товариств. Особливості правового становища акціонерних товариств та їх види.
2. Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю.
3. Правове становище товариства з додатковою відповідальністю.
4. Правове становище повного товариства.
5. Правове становище командитного товариства та його учасників
6. Порівняльно-правова характеристика господарських товариств та господарських об'єднань.
7. Правове становище виробничих кооперативів.

#### *Контрольні запитання*

1. Що таке господарське товариство?
2. Що таке статут товариства?
3. Які права та обов'язки учасників товариства з обмеженою відповідальністю Ви знаєте?
4. Як створюється товариство з додатковою відповідальністю?
5. Як відбувається заснування акціонерного товариства?
6. Що таке статутний і власний капітал акціонерного товариства?
7. Дайте визначення виробничого кооператива.

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 13. - Ст.69
5. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI // Офіційний вісник України. – 2008. – № 81. – Ст. 2727.
7. Ватраль М., Оверко Г. Управління товариством з обмеженою відповідальністю. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 2. С.31-35 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2021/2/7.pdf>
8. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.

9. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
10. Мала енциклопедія господарського права/ За заг.ред. проф.Бошицького Ю.Л., Бєвз С.І.-К.Видавництво Ліра-К, 2013.-232 с.
11. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
12. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
13. Підприємницьке право в схемах: загальна частина: Навч. посіб. /За заг.ред.С.І.Бєвз/К ПП «Фірма Гранмна», 2012
14. Похиленко І. С. Поняття виробничого кооперативу як організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва / І. С. Похиленко // Підприємництва, господарство і право. – 2008. – № 3. – С. 89–92.
15. Похиленко І.С. Правове становище господарських товариств /І.С. Похиленко // Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: монографія / за заг.ред.проф. Бошицького Ю.Л.; Київський університет права НАН України.-К.:Кондор-Видавництво, 2012.-С.378-393
16. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно та органи управління : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2015. 20 с.
17. Щербина В., Боднар Т. Договори в товаристві з обмеженою відповідальністю. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С.81–87

## **Тема 10. Правове становище об'єднань підприємств.**

### *План*

1. Господарські об'єднання: поняття та види.
2. Управління об'єднанням підприємств.
3. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.
4. Особливості утворення та діяльності державних холдингових компаній.
5. Особливості управління холдинговим корпоративним пакетом акцій (часток, паїв), переданим до статутного капіталу державних холдингових компаній.
6. Особливості утворення та діяльності Державної керуючої холдингової компанії.
7. Ліквідація холдингової компанії.

### *Контрольні запитання*

1. Що таке об'єднання підприємств?
2. Які організаційно-правові форми об'єднань підприємств Ви знаєте?
3. Який статус підприємства - учасника об'єднання підприємств?
4. Що таке асоційоване підприємство?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2006.- № 34.- Ст. 291
5. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
6. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
7. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
8. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
9. Лукач І. В. Правове становище холдингових компаній. К. : Юрінком Інтер, 2008. 240 с.
10. Єременко Є.В., Поліщук А.А. Щодо сутності поняття «Холдингова компанія» // Юридичний науковий електронний журнал.2020. № 7.С.169-172 Режим доступу: [http://www.lsej.org.ua/7\\_2020/44.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2020/44.pdf)
11. Опришко Д. І. Договірні об'єднання підприємств як суб'єкти господарювання в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2014. 19 с.

### **Змістовий модуль 3. «Майнова основа господарювання. Господарські договори. Відповідальність у господарсько-правових відносинах»**

#### **Тема 11. Правовий режим майна суб'єктів господарювання**

##### **План**

1. Поняття майна суб'єктів господарювання та його правового режиму.
2. Правові титули майна суб'єктів господарювання.
3. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання.

#### *Контрольні запитання*

1. Які джерела формування майна Ви знаєте?
2. Що таке право господарського відання та право оперативного управління?
3. Що таке прибуток (доход) суб'єкта господарювання?
4. Які підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання Ви знаєте?
5. Що таке майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання?
6. Як відбувається приватизація державних та комунальних підприємств?
7. Які гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання Ви знаєте?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
4. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
5. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
7. Полюхович В. І. Господарсько-правовий механізм державного регулювання фондового ринку України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / Полюхович Валерій Іванович. – К., 2012. – 400 с.
8. Літошенко О.С. Правовий режим майна державних і комунальних підприємств. Юридичний науковий електронний журнал. 2020.№ 1. С.96-99 Режим доступу: [http://lsej.org.ua/1\\_2020/25.pdf](http://lsej.org.ua/1_2020/25.pdf)

9. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно та органи управління : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2015. 20 с.

10. Щербина В.С. Поняття та склад майна господарського призначення. Право і суспільство. 2020. № 1. С.194-200 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1\\_2020/part\\_1/31.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_1/31.pdf)

## **Тема 12. Господарські договори**

### *План*

1. Поняття, ознаки та функції господарського договору.
2. Порядок укладення господарського договору.
3. Зміст господарського договору. Форма господарського договору. Модифікації письмової форми господарського договору.
4. Ціни і ціноутворення в сфері господарювання.
5. Визнання господарського договору недійсним та правові наслідки. Визнання господарського договору неукладеним та правові наслідки.
6. Порядок зміни і розірвання господарського договору.

### *Контрольні запитання*

1. Що таке традиційний порядок укладення господарських договорів?
2. Які конкурентні способи укладення господарських договорів Ви знаєте?
3. Що таке укладення господарського договору шляхом переговорів?
4. Що таке способи забезпечення належного виконання господарського договору?
5. Охарактеризуйте договірну і претензійно-позовну роботу на підприємстві.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Апаров А. Юридична природа поняття господарського договору: огляд наукових і нормативних підходів / А. Апаров, О. Онищенко // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 10. - С. 42-46. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip\\_2016\\_10\\_92010](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_10_92010). — 20 с.



4. Беляневич О.А. Господарський договір та способи його укладання: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О.А. Беляневич ; Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1999. — 24 с.
5. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
6. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. — Харків : Право, 2018. — 592 с.
7. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. — К. : Юрінком Інтер, 2018. — 896 с.
8. Жирун А. В. Правові засади визначення умов господарського договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Приват. акціонер. т-во "ВНЗ "Міжрегіон. акад. упр. персоналом". Київ, 2016. 20 с
9. Мілаш В. Переддоговірні відносини у сфері господарювання: проблеми теорії та практики. Право України.2010.№ 4.С. 258-264
10. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. — 3-тє вид., змін. — Х. : Право, 2016. — 332 с.
11. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. — Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.
12. Подоляк С.А. Правові підстави та наслідки визнання господарських договорів недійсними та неукладеними в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / С.А. Подоляк ; НДІ приват. права і підприємництва Нац. акад. прав. наук України. — К., 2010.- 20с.

### **Тема 13. Особливості окремих видів господарських договорів**

#### *План*

Договір контрактації сільськогосподарської продукції.

Договір енергопостачання.

Оренда майна у сфері господарювання.

#### *Контрольні запитання*

1. Які особливості виконання договорів контрактації?
2. Яка відповідальність за договором контрактації?
3. Назвіть строки, ціни та порядок розрахунків за договором енергопостачання.
4. Які умови договору оренди?
5. Перерахуйте основні права та обов'язки орендаря.
6. Що таке орендна плата?
7. Які особливості оренди державного та комунального майна?

8. Що таке суборенда державного та комунального майна?
9. Яким чином відбувається викуп (приватизація) об'єкта оренди?
10. Розкажіть про припинення договору оренди.

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2004.- № 49.- Ст.527
4. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. № 39/95-ВР// Відомості Верховної Ради України.- 1995.- № 12.- Ст.81
5. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2017.- № 27-28.- Ст.312
6. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 1.- Ст.1
7. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22.09.2016 р. № 1540-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2016.- № 51.- Ст.833
8. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.
9. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
10. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери. — К. : Юрінком Інтер, 2018. — 896 с.
11. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін.: за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1200 с.
12. Замрига А.В. Загальні аспекти та перспективи правового регулювання контрактації сільськогосподарської продукції//Право і суспільство.2017. № 3 частина 2. С.87-91 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3\\_2017/part\\_2/21.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3_2017/part_2/21.pdf)
13. Криворучко В. О., Огороднійчук І. А. Зміст договору енергопостачання// Право і суспільство. 2020. № 2. С.182-188 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2\\_2020/part\\_1/31.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2_2020/part_1/31.pdf)

14. Марич Х. Договір контрактації сільськогосподарської продукції// Підприємництво, господарство і право. 2016. № 3. С.87-92  
Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2016/03/16.pdf>

15. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.

16. Мороз О. В. Особливості оферти при укладенні договору оренди майна державного підприємства / О. В. Мороз, М. В. Мороз // Форум права. - 2013. - № 2. - С. 389–395. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index.htm\\_2013\\_2\\_60](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_2_60)

17. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.

18. Труфанова Ю. Особливості припинення договору найму (оренди) у зв'язку із смертю наймача / Ю. Труфанова // Підприємництво, господарство і право. - 2015. - № 8. - С. 13-16. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip\\_2015\\_8\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2015_8_4)

#### **Тема 14. Відповідальність у господарських правовідносинах**

##### *План*

1. Поняття та ознаки господарсько – правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності.
2. Функції господарсько-правової відповідальності.
3. Підстави господарсько-правової відповідальності: юридичні та фактичні. Поняття вини у господарському праві.

##### *Контрольні запитання*

1. Здійсніть класифікацію господарсько – правових санкцій: за критерієм змісту впливу; за характером порушених відносин; за критерієм спрямованості впливу та механізму реалізації.
2. Яким чином співвідносяться поняття “санкція” та “відповідальність”?

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.

4. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.

5. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.

6. Кикоть О. О. Господарсько-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. - К., 2013. 20 с

7. Шишка Р. Б. Окремі аспекти господарсько-правової відповідальності. Юрид. вісн. Повітр. і косм. право : Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. 2015. № 1. С. 129-133.

## **Тема 15. Санкції за господарські правопорушення**

### **План**

1. Відшкодування збитків.
2. Штрафні санкції.
3. Оперативно-господарські санкції.
4. Адміністративно-господарські санкції.

### *Контрольні запитання*

1. Дайте визначення відшкодування збитків як санкції за господарські правопорушення. Яка сфера її застосування та механізм реалізації?
2. Що таке штрафні санкції? Які види Ви знаєте?
3. Що таке конфіскація як вид господарсько-правових санкцій?
4. Як застосовуються адміністративно-господарські санкції до суб'єктів господарювання?
5. Що таке безоплатне вилучення прибутку (доходу)?
6. Які оперативно-господарські санкції Ви знаєте?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.

4. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.

5. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.

6. Рушинець Ю. Т. Підстави та умови відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам / Ю. Т. Рушинець // Університетські наукові записки. - 2013. - № 4. - С. 341-347. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2013\\_4\\_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_4_43)

7. Ткачук Г. В. Щодо відшкодування збитків за порушення прав на торговельні марки / Г. В. Ткачук // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 3. - С. 222-226. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup\\_2018\\_3\\_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_3_51)

8. Моргунова Т.І. Господарські санкції як правовий засіб відповідальності у сфері господарювання // Юридичний бюлетень. 2020. № 14. С.109-116 Режим доступу: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/14/15.pdf>

9. Бучинська А., Машевська Д. Оперативно-господарські санкції як різновид господарських санкцій // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С.35-39 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/3/8.pdf>

## **МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

**Змістовий модуль 4. « Господарсько-правові засоби оптимізації капітального будівництва у сучасній Україні та захист економічної конкуренції»**

### **Тема 16. Правове регулювання капітального будівництва**

#### *План*

1. Розвиток будівельної галузі як напрям економічної політики держави
2. Основні державні правові цілі та завдання оптимізації капітального будівництва на сучасному етапі
3. Господарсько правові засоби впливу на капітальне будівництво
4. Загальна характеристика будівельного законодавства США
5. Загальна характеристика будівельного законодавства Німеччини, Великобританії, Польщі.

6. Поняття договору підряду на капітальне будівництво
7. Предмет договору підряду на капітальне будівництво
8. Сторони договору
9. Строки виконання робіт (будівництва об'єкта)
10. Ціна за договором підряду на капітальне будівництво

### *Контрольні запитання*

1. Генеза державного регулювання містобудування та капітального будівництва.
2. Здійсніть економіко-правову характеристику капітального будівництва.
3. Яке місце господарсько-правові відносини капітального будівництва займають в системі містобудування?
4. Яким чином відбувається оптимізація земельно-правових відносин в містобудуванні як основа розвитку капітального будівництва?
5. Яким чином відбувається господарсько-правове забезпечення програмності у розвитку капітального будівництва?
6. Яким чином відбувається господарсько-правове забезпечення залучення інвестицій у капітальне будівництво?
7. Що таке дозвільні процедури у капітальному будівництві?
8. Визначте нормативно-правове регулювання договірних підрядних відносин у капітальному будівництві як засіб його непрямої державної підтримки.
9. Охарактеризуйте договори аутсорсінгу та аутстафінгу через призму господарсько-правових засобів зниження трансакційних витрат будівельних підприємств.
10. Яким чином відбувається адаптація актів технічного регулювання капітального будівництва як напрям господарсько-правової оптимізації?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011р.// Відомості Верховної Ради України.- 2011.- № 34.- Ст.343
5. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р.// Відомості Верховної Ради України.- 1992.- № 52. Ст.683
6. Будівельне право: теорія та практика містопланування та містобудування. Зб. наук. пр. Вип. IV. За матеріалами Четвертої

Міжнародної наук.-практ. конф. «Будівельне право», (Київ, 20 листопада 2020 р.)/ Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль : «Економічна думка», 2020. 192 с.

7. Куспляк Г. Зарубіжний досвід застосування механізмів управління в капітальному будівництві / Г. Куспляк, І. Куспляк // Теоретичні та прикладні питання державотворення. - 2019. - Вип. 25. - С. 42-51. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd\\_2019\\_25\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2019_25_7)

8. Кучаковська Н. Правове регулювання договору підряду на капітальне будівництво: окремі аспекти // Підприємництво, господарство і право. 2017. № 5. С.58-62 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/5/14.pdf>

9. Недошовенко А. О. Договір будівельного підряду та договір підряду на капітальне будівництво: порівняльна характеристика та особливості правового регулювання / А. О. Недошовенко // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 1. - С. 394-399. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup\\_2017\\_1\\_90](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_1_90)

10. Олюха В. Г. Господарсько-правові засоби оптимізації капітального будівництва у сучасній Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / В. Г. Олюха; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса, 2015. - 36 с

11. Перегуда Є.В. Право на місто: проблеми та шляхи реалізації//Права людини в умовах розбудови соціальної правової держави в Україні. Зб. наук. пр. Матеріали «круглого столу» (Київ, 10 грудня 2020 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль : КНУБА, «Бескиди», 2020. С.65-74

12. Похиленко І.С. Щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва// Будівельне право: проблеми теорії і практики [зб.наук.пр.] Вип.ІІІ. Матеріали третьої наук.-практ. конф., (Київ, 4 грудня 2019 р.)/Мін-во освіти і науки України, Київ. нац ун-т будівн. і архітектури та ін. Київ-Тернопіль: «Бескиди», 2019 в 2-х ч. Ч.1. С.115-119

13. Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади. Зб. наук. пр. Вип. І. В 2-х ч. Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2020. Частина 1. 299 с.

14. Рибак К. О. Містобудівна діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання [Текст] : монографія / К. О. Рибак ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Гельветика, 2018. - 249 с. - Бібліогр.: с. 204-242

15. Стукаленко О. В. Світовий досвід регулювання будівельної діяльності на прикладі США / О. В. Стукаленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. -

## **Тема 17. Правові засади захисту економічної конкуренції**

### **План**

1. Предмет та метод конкурентного права.
2. Джерела конкурентного права.
3. Загальна характеристика конкурентного законодавства зарубіжних країн.
4. Становлення та розвиток АМК України
5. Статус та завдання АМКУ
6. Основні принципи діяльності Антимонопольного комітету України
7. Законодавство про Антимонопольний комітет України
8. Структура, компетенція і організація діяльності АМК
9. Юридична відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

### *Ситуаційне завдання 1.*

Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України звернулось до Господарського суду Одеської області з позовною заявою до Товариства з обмеженою відповідальністю "Одеський Коровай", в якій просить суд стягнути з відповідача на користь позивача штраф в сумі 68000,00 грн та пеню в сумі 68000,00 грн.

Рішенням адміністративної колегії Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.11.2018 №16-р/к у справі №17-02/2018 (а.с.7-10, 30-33, т.1) було визнано, що дії Товариства з обмеженою відповідальністю "Одеський Коровай", які полягають у неподанні інформації Одеському обласному територіальному відділенню Антимонопольного комітету України на вимогу голови відділення від 26.07.2018 №08-07/1397 у встановлений ним строк, є порушенням, передбаченим п.13 ст.50 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Згідно з п.2 вказаного рішення за вчинене відповідачем порушення на останнього накладено штраф у розмірі 68000,00 грн.

Вищевказане рішення Одеським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України супровідним листом від 14.11.2018 №65-02/2380 було направлено на адресу відповідача поштою рекомендованим листом (а.с.34-35, т.1).

Згідно наявної у справі довідки пошти (а.с.36, т.1), направлений відповідачу лист з рішенням антимонопольного комітету було повернуто з



відміткою поштової установи «за закінченням встановленого строку зберігання». Водночас, позивачем було оприлюднено у газеті Одеської обласної ради «Одеські вісті», випуск від 30.03.2019 №30 (5147) оголошення про прийняте адміністративною колегією Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України рішення від 13.11.2018 №16-р/к у справі №17-02/2018 відносно ТОВ «Одеський коровай» із зазначенням, що докладна інформація про прийняті рішення розміщена на офіційному веб-сайті АМКУ [www.amc.gov.ua](http://www.amc.gov.ua) (а.с.37-38, т.1).

Як вбачається з пояснень позивача у позовній заяві та вказане не спростовано відповідачем, рішення адміністративної колегії Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.11.2018 №16-р/к у справі №17-02/2018 не було оскаржене відповідачем, а накладений вказаним рішенням штраф відповідач станом на день розгляду справи не сплатив.

*Яке рішення має прийняти суд? Відповідь обґрунтуйте посилаючись на положення чинного законодавства. Яким чином в такому разі розподіляться судові витрати?*

#### *Ситуаційне завдання 2.*

Товариство з обмеженою відповідальністю "Ново-Водолажський масло-жировий комбінат" (надалі - позивач, Товариство) звернулось до Господарського суду міста Києва із позовними вимогами до Антимонопольного комітету України (надалі - відповідач, Комітет) про визнання недійсним та скасування Рішення Тимчасової адміністративної колегії Антимонопольного комітету України № 82-р/тк "Про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та накладення штрафу" по справі № 3.4-42/2016 (надалі - Рішення № 82-р/тк), відповідно до якого визнано дії позивача порушенням законодавства, передбаченим статтею 15-1 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції", у вигляді поширення інформації, що вводить в оману та накладення та накладено штраф у розмірі 250 000,00 грн. При цьому, ухвалюючи оскаржуване Рішення № 82-р/тк Комітет виходив з обставин, що були досліджені за результатом відповідного звернення громадянина ОСОБА\_1, який 19.07.2016 придбав у магазині "Копійка" (м. Запоріжжя) продукт з назвою "ОЦЕТ СТОЛОВИЙ 9%" на якому зображено торговий знак "ТМ Жирнов" та зазначено, що виробником вказаного продукту є позивач.

Позивач, натомість вважає, що оскаржуване рішення є незаконним та необґрунтованим як нормативно, так і документально. Зокрема позивач вказує на те, що не має жодного відношення до продукції, яка була придбана

паном ОСОБА\_1 19.07.2016 у в магазині "Копійка", а також іншої продукції з написом "Оцет столовий" із використанням торгової марки ТМ "Жирнов", а навпаки - позивач став жертвою виробників контрафактної продукції та неможливості вжиття дієвих заходів правоохоронною системою України щодо запобігання злочинним проявам на ринку харчових продуктів. При цьому позивач зауважує, що ним при виробництві власної продукції використовуються власні технічні умови - ТУ У 15.8-32339338-002-2009 (із Зміною № 001:2013) "Оцет з кислоти оцтової синтетичної харчової" замість використання ДСТУ 2450:2006 "Оцти й з харчової сировини. Загальні технічні умови" та висновки Комітету щодо необхідності застосування до продукції позивача вказаного ДСТУ є необґрунтованими.

*Яке рішення має прийняти суд? Відповідь обґрунтуйте посилаючись на положення чинного законодавства.*

### *Контрольні запитання*

1. Яка історія виникнення і розвитку економічної конкуренції?
2. Які особливості конкурентних правовідносин?
3. Яким чином співвідносяться поняття суб'єктів господарювання і суб'єктів підприємницької діяльності?
4. Які принципи економічної конкуренції.
5. Ви знаєте?
6. Перерахуйте джерела конкурентного законодавства.
7. Здійсніть загальну характеристику конкурентного законодавства зарубіжних країн.
8. В чому особливість американської правової доктрини, зокрема, Гарвардської та Чиказької шкіл?
9. Які особливості розвитку конкурентного права у КНР?
10. Яке місце і роль антимонопольних органів в системі органів виконавчої влади?
11. Охарактеризуйте систему антимонопольних органів.
12. Які повноваження антимонопольних органів в сфері регулювання господарської діяльності?
13. В чому полягає відповідальність антимонопольних органів та їх посадових осіб?
14. Що таке недобросовісна конкуренція?
15. В чому особливість у застосуванні примусового поділу порівняно із іншими господарсько-правовими санкціями? Яка ціль примусового поділу?
16. Який порядок застосування відшкодування шкоди в практиці застосування конкурентного законодавства?

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
5. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
6. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України.- 2001.- № 12.- Ст.64
7. Бакалінська О. О. Правове забезпечення добросовісної конкуренції в Україні: проблеми теорії і практики : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. Київ, 2015. 32 с
8. Безух О. В. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні. Київ – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 192 с.
9. Безух О. В. Теоретичні проблеми правового регулювання відносин економічної конкуренції в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. Київ, 2015. 32с
10. Валітов С.С. Конкурентне право України К. : Юрінком Інтер, 2006. 432 с.
11. Журик Ю. В. Антимонопольно-конкурентне право України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 272 с
12. Корчак Н. М. Державне регулювання відносин конкуренції в Україні (господарсько-правовий аспект) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 36 с.
13. Кравцова І. Економічна конкуренція як об'єкт адміністративно-правового регулювання// Підприємство, господарство і право. 2020. № 6. С.149-155 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/6/27.pdf>
14. Кузьменко М. В. Господарсько-правова відповідальність за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 16 с.

15. Швидка Т. І. Господарсько-правове забезпечення зростання конкурентоздатності національної економіки : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2014. 20 с

16. Швидка Т. І. Конкурентне право : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – Харків : Право, 2019. – 96 с.

**Змістовий модуль 5. « Господарсько-правові засоби оптимізації транспортної, страхової та аудиторської діяльності. Правове регулювання надання ритуальних послуг»**

**Тема 18. Правове регулювання транспортної діяльності**

*План*

1. Поняття та види транспортної діяльності.
2. Державне регулювання діяльності транспорту.
3. Ліцензування на транспорті.
4. Поняття та види суб'єктів транспортної діяльності.
5. Транспортні засоби як об'єкти майнових відносин.
6. Поняття та склад автомобільного транспорту.
7. Особливості договору про перевезення пасажирів автомобільним транспортом.
8. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом. Істотні умови договору.
9. Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом.
10. Особливості договору перевезення пасажирів залізничним транспортом
11. Правові основи діяльності міського електричного транспорту.
12. Особливості договору перевезення пасажирів міським електричним транспортом
13. Становлення та розвиток авіаційної діяльності.
14. Правові основи діяльності повітряного транспорту
15. Класифікація джерел інституту повітряного права.
16. Особливості договору перевезення вантажів повітряним транспортом
17. Поняття та система космічної діяльності.

*Контрольні запитання*

1. Які основні завдання Мінінфраструктури України?
2. Які основні завдання Укрзалізниці?
3. В чому полягають ознаки транспортних правовідносин?
4. Що таке транспортні засоби загального користування?
5. Що таке відомчі транспортні засоби?

6. Які види автомобільних транспортних засобів Ви знаєте?
7. В чому полягають повноваження суб'єктів управління автомобільним транспортом?
8. Яка роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні автомобільним транспортом?
9. Яка особливість договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом?
10. Які повноваження суб'єктів управління залізничним транспортом?
11. В чому особливості договору перевезення вантажу залізницею?
12. Яка особливість договору перевезення пасажирів міським електричним транспортом?
13. Яка оплата транспортних послуг?
14. Здійсніть класифікація джерел інституту повітряного права.
15. Охарактеризуйте становлення та розвиток космічного транспорту.

#### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Повітряний кодекс України від 19.05.2011р. № 3393-VI// Відомості Верховної Ради України.-2011.- № 48-49.- Ст.536
5. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 51. – Ст. 446.
6. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 40. – Ст. 183.
7. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 22. – Ст. 105.
8. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: підручник. К.: Прецедент, 2011. 344 с.
9. Конспект лекцій з дисципліни “Транспортне право”. /Упоряд. С.В. Кострюков. – Д.: 3.2.3.Національний гірничий університет, 2011. 212 с.
10. Транспортне право України: Навч. посіб. /Демський Е.Ф., Іжевський В.К. К.: Атіка, 2008. 292 с.
11. Транспортне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. /М.Л. Шелухін, О.І. Антонюк, В.О. Вишнівецька та ін.; за ред. М.Л. Шелухіна. - К.: Вид. Дім “Ін Юре”, 2008. 896 с.

12. Тетарчук І.В. Дяків Т.Є. Транспортне право: Навчальний посібник для підготовки до іспитів.-К.: «Центр учбової літератури», 2015. 304с.
13. Транспортне право [Текст] : навч. посіб. / М. В. Гаєвець [та ін.]. - Київ : Компринт, 2015. - 368 с.
14. Транспортне право України:навчальний посібник/за заг. ред. Ю.О. Заїки, Н.В. Демиденко .-Київ:КНТ,2014 .184 с.
15. Транспортне право [Текст] : слов. термінів і визначень / [уклад. Трембіцький А. М.]. - Хмельницький : ІРД, 2016. - 131 с.
16. Похиленко І. С. Поняття авіаційної діяльності / Ірина Сергіївна Похиленко. // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2019. – №3. – С. 15–19.
17. Похиленко І. С. Класифікація авіаційної діяльності / Ірина Сергіївна Похиленко. // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2019. – №4. – С. 21–27.
18. Похиленко, І.. Про деякі питання компенсації за затримку або скасування авіарейсу (за матеріалами судової практики). **МНТК "АВІА"**, North America, Апр. 2021. Available at: <http://conference.nau.edu.ua/index.php/AVIA/AVIA2021/paper/view/8227/6652>. Date accessed: 21 Апр. 2021.
19. Клепікова О.В. Правова організація транспортної системи України: монографія.-Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.-444с.

## **Тема 19. Правове регулювання страхової діяльності**

### *План*

1. Виникнення та етапи розвитку страхування.
2. Зміст понять «страхова діяльність», «страхування», «страхове право», «страхова послуга».
3. Принципи страхування.
4. Функції страхування.

### *Контрольні запитання*

1. Яка система законодавства України про страхову діяльність?
2. Яке державне регулювання страхової діяльності в Україні?
3. Яким чином здійснюється контроль і нагляд за страховою діяльністю?
4. Які види страхових компаній Ви знаєте?
5. Ліцензування страхової діяльності.
6. Як відбувається припинення діяльності страхової компанії?

## **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР// Відомості Верховної Ради України.- 1996.- № 18. - Ст. 78
5. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / О.П. Гетманець, О.М. Шуміло, Т.В. Колеснік та ін. ; за ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. – К. : Хай-Тек Прес, 2014. – 400 с.
6. Вергелюк Ю. Ю. Діяльність страхових компаній в Україні під впливом реформування регулюючих заходів / Ю. Ю. Вергелюк, Б. Ю. Верещака // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2020. – № 18(46). – С. 50–56.

## **Тема 20. Правові засади аудиторської діяльності**

### *План*

1. Становлення та розвиток аудиту
2. Поняття аудиторської діяльності
3. Договір про надання аудиторських послуг

### *Контрольні запитання*

1. В чому полягає сутність та предмет аудиту?
2. Історичні аспекти виникнення, становлення та розвитку аудиту.
3. Які основні передумови функціонування аудиту в сучасному суспільстві?
4. Які стандарти та вимоги до державного і незалежного професійного аудиту?
5. В чому полягають принципи аудиту - етичні та методологічні?
6. Які причини проведення аудиту та оцінювання управлінської діяльності?
7. Перспективи розвитку аудиту в Україні. Нормативно-правова база аудиторської діяльності.
8. В чому полягають міжнародні стандарти аудиту?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 9.- Ст.50
5. Аудит: підручник (в двох частинах) / Брадул О.М. та ін.; за ред. Грушко В.І. Київ : Ліра-К, 2019. 324 с.
6. Горяєва О. С. Правове регулювання здійснення аудиторської діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / О. С. Горяєва; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2014. - 19 с.
7. Мельник О.П., Маричева О.О. Аудиторська діяльність та аудит за новим законодавством і напрями їхнього вдосконалення// Іртіський юридичний часопис: науковий журнал. 2019. Вил. 1. С.115-122
8. Шульга С. В. Аудиторська діяльність в Україні в умовах євроінтеграції: теорія, методологія, організація : автореф. дис. ... / С.В. Шульга. - Київ, 2020
9. Якубенко Ю. Л. Становлення аудиторської діяльності в Україні / Ю. Л. Якубенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 8(1). - С. 200-203. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu\\_en\\_2014\\_8%281%29\\_\\_50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_8%281%29__50)

## **Тема 21. Правові засади діяльності ринку ритуальних послуг**

### **План**

1. Поняття та ознаки ритуальних послуг.
2. Класифікація ритуальних послуг.
3. Договір про надання ритуальних послуг.

### *Контрольні запитання*

1. Яка Еволюція джерела правового регулювання ринку ритуальних послуг?
2. Які особливостей антимонопольного регулювання ринку ритуальних послуг?
3. В чому полягає державне регулювання ринку ритуальних послуг?
4. Які особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку?
5. Які особливості державного регулювання надання ритуальних послуг при похованні померлих одиноких громадян?



6. Яка правова природа договорів надання ритуальних послуг, їх види і місце серед господарсько-правових договорів?

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2004.- № 7.- Ст.47
5. Похиленко І.С. Правове регулювання надання ритуальних послуг І.С. Похиленко //Часопис Київського університету права.- 2015.-№ 4.- С.176-180
6. Похиленко І.С. Класифікація ритуальних послуг // Юридичний вісник (повітряне і космічне право).-2015.№ 4.-С.125-129
7. Похиленко І.С. Правове регулювання договору про надання ритуальних послуг // Часопис Київського університету права. 2017.№ 1. С.174-178
8. Гунда А. О. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання ритуальних послуг : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А. О. Гунда; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. - Київ, 2015. - 20 с.
9. Руда І. І.Державне регулювання сфери ритуальних послуг в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Руда Ірина Ігорівна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів, 2017. - 20 с
10. Клейменова С. М. Ритуальні послуги в системі видів послуг [Електронний ресурс] / С. М. Клейменова // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. - 2019. - Т. 30(69), № 4. - С. 56-59. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU\\_law\\_2019\\_30\(69\)\\_4\\_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2019_30(69)_4_12)

**Змістовий модуль 6. «Господарсько-правові засоби оптимізації зовнішньоекономічної діяльності»**

**Тема 21. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності**

#### *План*

1. Поняття, види та принципи зовнішньоекономічної діяльності
2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності
3. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

#### 4. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

##### *Контрольні запитання*

1. Яким чином співвідносяться принципи ЗЕД з принципами господарювання?
2. Яка історія розвитку зовнішньоекономічного законодавства?
3. Що таке теорія *Lex mercatoria* та яке її місце у правовому регулюванні міжнародної торгівлі?
4. Що таке режим сприяння ЗЕД?
5. Які особливості правового статусу представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні?
6. Що таке міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «Інкотермс»?

##### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – стор. 377.
5. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
6. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2006. 288с.
7. Правові основи зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. За відпов. ред. Л.С. Сміяна. К.: КНТ, 2008. 416с.
8. Рабінович А. В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 "Право" спец. 8.03040101 "Правознавство" / Рабінович А. В. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 211 с.
9. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 10. С. 144-148.
10. Беседіна Т. Договір (контракт) поставки в зовнішньоекономічній діяльності: підстави відповідальності за невиконання чи неналежне виконання Підприємництво, господарство і право. 2011. № 4. С. 151-154.

11. Беседіна Т. Класифікація договорів (контрактів) поставки в зовнішньоекономічній діяльності Підприємництво, господарство і право. 2009. № 8. С. 33-36.
12. Владичин М. Нормативно-правові основи обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торговельних підприємств України / М. Владичин, Н. Струк // Наук. вісн.. 2015. № 10. С. 32-47
13. Гавловська Н. І. Інституціональна природа економічної безпеки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності . Бізнес Інформ. - 2016. № 5. С. 26-31.
14. Гайдаенко Н.И. Медиация как способ разрешения международных коммерческих споров/ Н.И.Гайдаенко, Шер Н.И.// Журнал российского права. 2011.№ 7. С. 79-85.
15. Дмитрієва Н.В. Заходи нетарифного регулювання адміністративно-економічного характеру. Часопис Київського університету права 2010. № 3. С. 70-72.
16. ЗЕД: вихід на експорт, робота з митницею, міжнародні перевезення [Текст] : практ. керівництво / [редкол: О. Целуйко (шеф-ред.), В. Якимашенко, З. Омельницька]. Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. 95с.
17. Кіян О. В. Адміністративно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". Київ, 2015. 16 с
18. Ковальчук Н. М. Антидемпінговий, антисубсидійний та спеціальний процеси: поняття та стадії проведення. Часопис Київського університету права. 2011. № 1. С. 131-135.
19. Кочевой М. М. Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічної безпеки України. Бізнес Інформ. 2014. № 10. С. 38-42.
20. Лебідь В. І. Господарське право : навч. посіб. / В. І. Лебідь, Н. О. Можаровська, Л. Л. Нескороджена; Нац. акад. внутр. справ. - Вид. 2-ге, допов. і перероб. - Київ : Прав. єдність : Алерта, 2014. 414 с.
21. Назаренко В. Розгляд спорів, які виникають між суб'єктами зовнішньоекономічних відносин міжнародним комерційним арбітражем. Підприємництво, господарство і право. 2008.№ 5. С.111-114.
22. Омельченко А. Організаційно-правові засади управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні на рівні місцевого самоврядування. Юридична Україна. 2011. № 8. С. 106-111.
23. Омельченко А. Система та правовий статус органів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні/ А.Омельченко // Юридична Україна. 2011. № 9. С. 97-101.

24. Осика С.Г., П'ятницькій В.Т. Світова організація торгівлі. К.: «К.І.С.», 2001.
25. Побірченко І. Зовнішньоекономічні справи у МКАС при ТПП України. Право України. 2009. № 5. С.134-136.
26. Подцерковний О. Співвідношення диспозитивних та імперативних норм у міжнародному комерційному праві з урахуванням Віденської конвенції 1980 р. Право України, 2016. № 5. С.82-92
27. Петрина В.Н. Зовнішньоекономічна діяльність як предмет правового регулювання. Часопис Київського університету права.-К.:Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького.2014. №1 .С. 174-179
28. Розенберг М.Г. Контракт международной купли-продажи: современная практика заключения. Разрешение споров. М.: Междунар. Центр фин.-экон. развития, 1996.
29. Скрябіна Д. С. Механізми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 ; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2014. 20 с
30. Хлестова И.О. Типовой закон о международном торговом арбитраже и российский закон о международном коммерческом арбитраже: общее и особенное/ И.О.Хлестова// Журнал российского права. 2011. № 6. С. 78-88
31. Чирич О. Транснаціональні та офшорні компанії. Право України. 2009. 3. С.114-119.
32. Мінченко А., Мазур А. Міжнародні нормативні акти як джерела регулювання зовнішньоекономічних відносин та їх співвідношення з національним законодавством України. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С.64-68

## **ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Формат індивідуального завдання:

- *участь студентів у наукових конференціях, круглих столах та конкурсах за тематикою дисципліни за домовленістю з викладачем;*
- *зйомка відеоролика за тематикою дисципліни;*
- *створення сторінки за тематикою дисципліни у соціальних мережах;*
- *написання та захист реферату.*

### ***Участь студентів у наукових конференціях, круглих столах та конкурсах за тематикою дисципліни за домовленістю з викладачем***

Сучасні умови господарювання ставлять нові завдання до підготовки фахівців юридичного спрямування. Випускники спеціальності «Право» мають вільно орієнтуватися в сучасному середовищі та своєчасно реагувати на поточні вимоги. В практичній діяльності їм знадобляться такі якості, як гнучкість та своєчасність прийняття рішень, вміння складати плани роботи, адаптовані до поточних умов, здатність відстоювати свою думку та доносити її до партнерів та опонентів. Цьому можна навчитися, беручи участь у студентських науково-практичних заходах, метою яких є моделювання ряду завдань та розробка різних підходів до їх вирішення. Перш за все, для отримання досвіду публічних виступів та наукових дискусій студентам необхідно брати участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях студентів та молодих вчених. Виступ на конференціях дозволяє студентам оприлюднити результати своїх досліджень широкому загалу, почути схвальні відгуки або конструктивну критику та побажання щодо подальших досліджень, отримати корисні поради для подальшого свого розвитку як вченого. Не менш важливим є участь у різного роду студентських конкурсах за професійним спрямуванням.

### ***Зйомка відеоролика за тематикою дисципліни.***

Тривалість відео має становити близько 5 хвилин, формати: mp4; перший кадр відеоролика повинен містити: П.І.Б. студента, назву ЗВО. При написанні сценарію до відео можна використовувати вимоги, що ставляться до написання реферату в тій мірі, в якій це буде доцільно.

## ***Створення сторінки за тематикою дисципліни у соціальних мережах***

Це новий формат виконання індивідуального завдання обумовлений тим, що станом на 2021 рік загальна кількість зареєстрованих користувачів у різних соціальних мережах нараховує близько 3,5 мільярди людей по всьому світу, це становить більше третини від загальної кількості населення планети. І ця цифра постійно збільшується. При цьому кожна людина в середньому, щодня проводить у соціальних мережах 6 годин 42 хвилини. Отже, можемо зробити висновок, що основну частку свого вільного часу людина проводить спілкуючись з друзями або переглядаючи різного типу контент, навіть шукають інформацію, новини і інші необхідні дані переважно у соціальних мережах. Тому використання соціальних мереж відіграє неабияку роль у вивченні та популяризації дисципліни та навчального закладу, який забезпечує її вивчення.

Для виконання цього виду роботи необхідно обрати будь-яку соціальну мережу, наприклад, фейсбук чи інстаграм та створити сторінку назва якої відповідатиме назві дисципліни. По кожній темі дисципліни слід створити пост, який супроводжуватиметься візуальним контентом, зокрема, картинкою, що відображатиме зміст теми та текстовим поясненням. За бажанням можна використовувати теги та смайли, що відповідатимуть обраній тематиці. Основною вимогою до такого завдання є те, що сторінка має бути відкритою та всі студенти групи мають підписатись на неї та висловлювати свої коментарі по зазначеній темі.

### ***Написання та захист реферату.***

#### **Мета і завдання написання реферату**

Реферат є формою закріплення і контролю знань та навичок, набутих студентами в процесі їх вивчення дисципліни.

Метою написання реферату є підтвердження рівня опанування студентами основних положень з обраної тематики, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки. Реферат повинен передбачати розкриття конкретного напрямку обраної тематики, мати прикладний характер та практичну спрямованість.

#### **Завданнями написання реферату є:**

- вивчення стану розробки обраної проблематики в літературі та публікаціях;
- розгляд у контексті обраної теми практики й підходів до розв'язання конкретних проблем;

- вивчення відповідних інформаційних та статистичних даних, що стосується теми реферату та їх аналітична обробка;

- логічний, аргументований виклад матеріалу, узагальнення матеріалів судової практики;

- розробка та обґрунтування пропозицій щодо поліпшення роботи в тій чи іншій сфері діяльності, визначеній темою реферату.

Тема обирається студентом самостійно, виходячи із запропонованого переліку. Вона має базуватися на прагненні фахівців впровадити в практику власні пропозиції.

Окрім запропонованих, студенти можуть самостійно визначати тему реферату, враховуючи актуальність проблеми, попередньо узгодивши з викладачем.

При необхідності студенти можуть отримати консультативну-методичну допомогу викладача щодо остаточного формування теми реферату, його плану. Залучення джерел та літератури тощо. Оформивши реферат належним чином, студенти здають його для перевірки.

Актуальність теми визначається і має базуватися на аналізі наукової літератури й практичної діяльності.

Науково-теоретичний рівень реферату досягається за рахунок ретельного аналізу питання, що досліджується, з урахуванням сучасного розвитку сфери, теоретичних узагальнень, оперування об'єктивною та раціональною аргументацією, наведення характерних прикладів зі своїх рішень і справ, доказових фактів тощо.

Практична спрямованість. Тема реферату зорієнтовується на практику вирішення актуальних проблем діяльності. Теоретичний матеріал необхідно підкреслювати аналізом практичної діяльності.

### ***Структура***

Стиль викладення матеріалу має бути науково-діловим.

Матеріал розподіляється рівномірно у відповідності до плану реферату:

– вступ (мають бути обґрунтовані актуальність та практичне значення обраної теми реферату, визначені мета та завдання роботи);

– основна частина (розкривається тема реферату шляхом висвітлення основних питань. При цьому необхідно зосередити увагу на аналізі поставлених питань в літературі з висновками щодо їх теоретичної та практичної значущості;

– висновки (необхідно сформулювати: а) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематиком реферату; б) теоретичні та практичні рекомендації, що впливають з проведеного

аналізу. Вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу);

– додатки\* (такими можуть бути цільові документи, матеріали, що розкривають досвід роботи органів та підрозділів внутрішніх справ, методичні розробки, результати досліджень, анкети опитування, а також таблиці, статистичні дані, діаграми, на які слухач посилається в тексті реферату тощо. Застереження: не слід давати в додатках документи, законодавчі чи нормативні акти, які офіційно надруковані. Такі документи мають бути вказані в списку використаних джерел);

– словник базових та основних понять (глосарій)\*;

– список літератури (містить використані джерела та публікації).

\*ці складові не є обов'язковими і подаються за бажанням слухача.

### ***Вимоги до оформлення реферату***

Планування та стиль.

Обсяг реферативної роботи має складати – 15-20 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути акуратно написана від руки або надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - “За шириною”; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи.

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (стандартний відступ, визначений текстовими редакторами на ПК).

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переніс слів у заголовках розділів слід уникати. Відстань між



заголовком і подальшим чи попереднім текстом, при друкованому виготовленні письмової роботи, повинна становити не менше двох рядків.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш(додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17].

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після прешого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на насупній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

### ***Критерії оцінювання рефератів***

*Кожний реферат оцінюється, виходячи з аналізу сукупності таких критеріїв:*

1. План реферату має системно розкривати обрану тему.
2. Зміст реферату має передбачати розкриття положень практичної діяльності за напрямом.
3. Особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків та конкретних пропозицій щодо покращення законодавства.
4. Використані джерела, тобто наявність достатньої кількості сучасних нормативних і наукових джерел.

### **Тематика індивідуальних завдань 1-й семестр**

1. Господарська діяльність як об'єкт правового регулювання
2. Загальна характеристика видів господарської діяльності
3. Загальна характеристика державного регулювання господарської діяльності
4. Загальні положення про суб'єктів господарського права
5. Утворення суб'єктів господарювання, їх державна реєстрація
6. Припинення суб'єктів господарювання

7. Поняття підприємства як організаційної форми господарювання
8. Правове становище державних підприємств
9. Правове становище комунальних унітарних підприємств
10. Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності
11. Поняття та ознаки господарських товариств
12. Правовий статус акціонерного товариства
13. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю
14. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю
15. Правовий статус повного товариства
16. Правовий статус командитного товариства
17. Правовий режим майна суб'єктів господарювання
18. Правові засади приватизації державного та комунального майна
19. Загальні положення про господарські зобов'язання
20. Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання
21. Відповідальність у господарських правовідносинах

### **Тематика індивідуальних завдань 2-й семестр**

1. Правове регулювання капітального будівництва
2. Розвиток будівельної галузі як напрям економічної політики держави.
3. Зарубіжний досвід організації державного регулювання капітального будівництва.
4. Нормативно-правове регулювання договірних підрядних відносин у капітальному будівництві як засіб його непрямої державної підтримки.
5. Правові засади захисту економічної конкуренції
6. Історія виникнення і розвитку економічної конкуренції.
7. Розвиток і становлення законодавства України про конкуренцію і монополії. Особливості конкурентних правовідносин.
8. Принципи економічної конкуренції.
9. Джерела конкурентного законодавства.
10. Місце і роль антимонопольних органів в системі органів виконавчої влади.
11. Правове становище Антимонопольного комітету України.
12. Поняття та види транспортної діяльності.
13. Державне регулювання діяльності транспорту.
14. Правові основи діяльності автомобільного транспорту.

15. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.
16. Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом.
17. Поняття та склад міського електричного транспорту.
18. Становлення та розвиток авіаційної діяльності.
19. Поняття та система космічної діяльності.
20. Правове регулювання страхової діяльності
21. Правові засади аудиторської діяльності
22. Правові засади діяльності ринку ритуальних послуг
23. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності
24. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
25. Історія розвитку зовнішньоекономічного законодавства.

## МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Вивчення курсу «Господарське право» в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка спрямована на активізацію поглибленого засвоєння студентами адміністративно-правових явищ, сучасних державно-правових відносин і самостійну творчу роботу з формування власної правової культури.

Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
  - а) виступи з доповідями ,
  - б) доповнення доповідей,
  - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії
- написання та захист індивідуальних завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалами, що розглядалися в курсі. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи, тестування та усне опитування студентів.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (екзамену).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3, 2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
74-81	<b>C</b>		
64-73	<b>D</b>	задовільно	
60-63	<b>E</b>		

35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

**озподіл балів, які отримують студенти  
I семестр (залік)**

Поточне оцінювання та самостійна робота			ІЗ	Підсумков ий тест	Сума
М1					
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3			
20	20	25	15	20	100

**II семестр (іспит)**

Поточне оцінювання та самостійна робота			ІЗ	Іспит	Сума
М2					
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3			
20	20	25	15	20	100

## ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, особливості та види господарських відносин
2. Методи господарського права
3. Система господарського права
4. Господарське право, як галузь права, наука та навчальна дисципліна
5. Поняття та ознаки господарської діяльності
6. Види господарської діяльності
7. Загальна характеристика державного регулювання господарської діяльності
8. Форми державного регулювання
9. Методи державного регулювання
10. Державне замовлення як засіб державного регулювання
11. Поняття та ознаки господарського законодавства
12. Система господарського законодавства
13. Господарсько-правові норми: поняття, ознаки та види
14. Напрями вдосконалення господарського законодавства
15. Поняття та ознаки суб'єктів господарського права
16. Класифікація суб'єктів господарського права
17. Утворення суб'єктів господарювання, їх державна реєстрація
18. Припинення суб'єктів господарювання
19. Поняття підприємства як організаційної форми господарювання
20. Види та організаційні форми підприємств
21. Організаційна структура та управління підприємством
22. Правове становище державних підприємств
23. Правове становище комунальних унітарних підприємств
24. Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності
25. Правове становище приватних та інших підприємств
26. Поняття та ознаки господарських товариств
27. Види господарських товариств
28. Правовий статус акціонерного товариства
29. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю
30. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю
31. Правовий статус повного товариства
32. Правовий статус командитного товариства
33. Поняття об'єднань підприємств
34. Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств
35. Функції та компетенція об'єднань підприємств.
36. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії

37. Громадянин у сфері господарювання
38. Особливості правового статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання
39. Правовий режим майна суб'єктів господарювання
40. Види майна суб'єктів господарювання та джерела його формування
41. Право власності та похідні від нього права (право господарського відання, право оперативного управління)
42. Корпоративні права
43. Загальні положення про господарські зобов'язання
44. Підстави виникнення господарських зобов'язань
45. Майново-господарські зобов'язання
46. Організаційно-господарські зобов'язання
47. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання
48. Публічні зобов'язання суб'єктів господарювання
49. Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання
50. Істотні умови господарського договору
51. Загальний порядок укладання господарських договорів
52. Особливості укладання попередніх договорів
53. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням
54. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів
55. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах
56. Укладання організаційно-господарських договорів
57. Укладання господарських договорів за рішенням суду
58. Порядок зміни та розірвання господарських договорів
59. Поняття, види, підстави та функції господарсько-правової відповідальності
60. Принципи, межі та строки застосування господарсько-правової відповідальності.
61. Правове регулювання капітального будівництва
62. Розвиток будівельної галузі як напрям економічної політики держави.
63. Зарубіжний досвід організації державного регулювання капітального будівництва.
64. Нормативно-правове регулювання договірних підрядних відносин у капітальному будівництві як засіб його непрямой державної підтримки.

65. Правові засади захисту економічної конкуренції
66. Історія виникнення і розвитку економічної конкуренції.
67. Розвиток і становлення законодавства України про конкуренцію і монополії. Особливості конкурентних правовідносин.
68. Принципи економічної конкуренції.
69. Джерела конкурентного законодавства.
70. Місце і роль антимонопольних органів в системі органів виконавчої влади.
71. Правове становище Антимонопольного комітету України.
72. Система антимонопольних органів. Правовий статус територіальних відділень Антимонопольного комітету України.
73. Повноваження антимонопольних органів в сфері регулювання господарської діяльності.
74. Поняття недобросовісної конкуренції.
75. Поняття та види узгоджених дій.
76. Поняття та види економічної концентрації.
77. Поняття, види, класифікація антиконкурентних узгоджених дій.
78. Поняття та види зловживань монополієм (домінуючим) становищем на ринку.
79. Поняття та види антиконкурентних дій органів влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю.
80. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення конкурентного законодавства як самостійний підвид господарсько-правової відповідальності.
81. Поняття та види транспортної діяльності.
82. Державне регулювання діяльності транспорту.
83. Поняття та види суб'єктів транспортної діяльності.
84. Транспортні засоби як об'єкти майнових відносин.
85. Поняття та склад автомобільного транспорту.
86. Правові основи діяльності автомобільного транспорту.
87. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом.
88. Структура системи, склад та види перевезень залізничним транспортом.
89. Поняття та склад міського електричного транспорту.
90. Становлення та розвиток авіаційної діяльності.
91. Поняття та система космічної діяльності.
92. Правове регулювання страхової діяльності
93. Виникнення та етапи розвитку страхування.
94. Державне регулювання страхової діяльності в Україні.



95. Поняття, правовий статус страхової компанії.
96. Правові засади аудиторської діяльності
97. Історичні аспекти виникнення, становлення та розвитку аудиту.
98. Міжнародні стандарти аудиту.
99. Поняття та порядок створення аудиторських фірм.
100. Аудиторські послуги.
101. Правові засади діяльності ринку ритуальних послуг
102. Договір як засіб правового регулювання ринку ритуальних послуг.
103. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності
104. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
105. Історія розвитку зовнішньоекономічного законодавства.
106. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
107. Визначення державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
108. Система принципів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
109. Визначення зовнішньоекономічного договору (контракту).  
Правила укладення зовнішньоекономічного контракту.
110. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень 1980 р.).

## **ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

## **ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ**

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.

2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.

4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

## Методичне забезпечення

### І. Законодавчі акти, міжнародні договори

18. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
19. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
20. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
21. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2019.- № 19.- Ст.7
22. Повітряний кодекс України від 19.05.2011р. № 3393-VI// Відомості Верховної Ради України.-2011.- № 48-49.- Ст.536
23. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР// Відомості Верховної Ради України.- 1996.- № 18. - Ст. 78
24. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 51. – Ст. 446.
25. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 40. – Ст. 183.
26. Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 22. – Ст. 105.
27. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII//Відомості Верховної Ради.- 2015.- № 23.- Ст.158
28. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV//Відомості Верховної Ради України.- 2003.- № 31-32.- Ст.263
29. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – стор. 377.
30. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
31. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 13. - Ст.69
32. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
33. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 50. – Ст. 472.

34. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

35. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI // Офіційний вісник України. – 2008. – № 81. – Ст. 2727.

36. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII // Відомості Верховної Ради.- 2016.- № 9.- Ст.89

37. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 9.- Ст.50

38. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2006.- № 34.- Ст. 291

39. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2004.- № 49.- Ст.527

40. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. № 39/95-ВР// Відомості Верховної Ради України.- 1995.- № 12.- Ст.81

41. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2017.- № 27-28.- Ст.312

42. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 09.11.2017 р. № 2189-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2018.- № 1.- Ст.1

43. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22.09.2016 р. № 1540-VIII// Відомості Верховної Ради.- 2016.- № 51.- Ст.833

44. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011р.// Відомості Верховної Ради України.- 2011.- № 34.- Ст.343

45. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р.// Відомості Верховної Ради України.- 1992.- № 52. Ст.683

46. Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV// Відомості Верховної Ради України.- 2004.- № 7.- Ст.47

## **II. Підручники, навчальні посібники, практикуми, конспекти та тексти лекцій**

1. Аудит: підручник (в двох частинах) / Брадул О.М. та ін.; за ред. Грушко В.І. Київ : Ліра-К, 2019. 324 с.

2. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: підручник. К.: Прецедент, 2011. 344 с.

3. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В.С. Щербини. В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021.-448 с.

4. Господарське право : підручник – Видання 3-є доповнене та перероблене / За ред. О.П. Подцерковного. Фенікс.2018.620 с.
5. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін. ; за заг. ред. А. Г. Бобкової. – Харків : Право, 2018. – 592 с.
6. Господарське право. Особлива частина: підручник / М. С. Долинська, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко, Б. М. Гамалюк; за ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 536 с.
7. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. — К. : Юрінком Інтер, 2018. — 896 с.
8. Конспект лекцій з дисципліни “Транспортне право”. /Упоряд. С.В. Кострюков. – Д.: 3.2.3.Національний гірничий університет, 2011. 212 с.
9. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підготовки до іспитів / В. С. Мілаш. – 3-тє вид., змін. – Х. : Право, 2016. – 332 с.
10. Смолин Г. В., Туркот О. А., Хомко Л. В. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.
11. Тетарчук І.В. Дяків Т.Є. Транспортне право: Навчальний посібник для підготовки до іспитів.-К.: «Центр учбової літератури», 2015. 304с.
12. Транспортне право [Текст] : навч. посіб. / М. В. Гаєвець [та ін.]. - Київ : Компринт, 2015. - 368 с.
13. Транспортне право [Текст] : слов. термінів і визначень / [уклад. Трембiцький А. М.]. - Хмельницький : ІРД, 2016. - 131 с.
14. Транспортне право України: Навч. посіб. /Демський Е.Ф., Іжевський В.К. К.: Атіка, 2008. 292 с.
15. Транспортне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. /М.Л. Шелухін, О.І. Антонюк, В.О. Вишнівецька та ін.; за ред. М.Л. Шелухіна. - К.: Вид. Дім “Ін Юре”, 2008. 896 с.
16. Транспортне право України:навчальний посібник/за заг. ред. Ю.О. Заїки, Н.В. Демиденко .-Київ:КНТ,2014 .184 с.
17. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с
18. Правове регулювання страхової діяльності : навч. посіб. / О.П. Гетманець, О.М. Шуміло, Т.В. Колеснік та ін. ; за ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. – К. : Хай-Тек Прес, 2014. – 400 с.

### **III. Монографічні джерела, наукові статті**

1. Авер'янова Є. Ліцензування господарської діяльності у спеціальному порядку: характерні риси та напрями удосконалення. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 7. С.64-69
2. Анохин В. С. Предпринимательское право : курс лекций М. : Волтерс Клувер, 2009. 688 с.
3. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2009. № 10. С. 144-148.
4. Бакалінська О. О. Правове забезпечення добросовісної конкуренції в Україні: проблеми теорії і практики : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. Київ, 2015. 32 с
5. Безух О. В. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні. Київ – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 192 с.
6. Безух О. В. Теоретичні проблеми правового регулювання відносин економічної конкуренції в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. Київ, 2015. 32с
7. Беяневич О.А. Господарський договір та способи його укладання: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О.А. Беяневич ; Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1999. — 24 с.
8. Беседіна Т. Договір (контракт) поставки в зовнішньоекономічній діяльності: підстави відповідальності за невиконання чи неналежне виконання Підприємництво, господарство і право. 2011. № 4. С. 151-154.
9. Беседіна Т. Класифікація договорів (контрактів) поставки в зовнішньоекономічній діяльності Підприємництво, господарство і право. 2009. № 8. С. 33-36.
10. Бойченко Е. Г. Правове регулювання господарської діяльності військових частин Збройних Сил України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса, 2015. 20 с
11. Бондик В.А., Подцерковний О.П. Окремі проблеми банкрутства містоутворюючих та особливо небезпечних підприємств / В. А. Бондик, О. П. Подцерковний Вісник господарського судочинства. 2010.№ 1. С.121-126
12. Бочков П. В. Господарсько-правовий статус недержавних некомерційних організацій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2015. 20 с.
13. Будурова Г. М. Господарсько-правове регулювання комерційного використання державного майна : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса, 2014. 20 с.

14. Бутирська І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство: Монографія.- Чернівці : Технодрук, 2017. - 184 с.
15. Бучинська А., Машевська Д. Оперативно-господарські санкції як різновид господарських санкцій // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С.35-39 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/3/8.pdf>
16. Валітов С.С. Конкурентне право України К. : Юрінком Інтер, 2006. 432 с.
17. Ватраль М., Оверко Г. Управління товариством з обмеженою відповідальністю. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 2. С.31-35 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2021/2/7.pdf>
18. Вергелюк Ю. Ю. Діяльність страхових компаній в Україні під впливом реформування регулюючих заходів / Ю. Ю. Вергелюк, Б. Ю. Верещака // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2020. – № 18(46). – С. 50–56.
19. Вечірко І.О. Основні стадії провадження у справі про банкрутство: особливості класифікації та зміст. Вісник господарського судочинства .2009. № 3. С. 58-67
20. Вечірко І.О. Особливості реалізації принципу диспозитивності в процесі розгляду господарським судом справ про банкрутство. Вісник господарського судочинства .2009. № 1. С.19-24
21. Вечірко І.О. Особливості реалізації функцій господарського суду при здійсненні ліквідаційної процедури в провадженні у справах про банкрутство Вісник господарського судочинства .2009. № 4. С. 24-33
22. Вечірко І.О. Про деякі питання практики порушення провадження у справі про банкрутство громадянина-підприємця. Вісник господарського судочинства. 2010.№ 2. С.138-144
23. Виговський О. І. Новели акціонерного законодавства : науково-практичний коментар до Закону України «Про акціонерні товариства» К. : Юстиніан, 2009. 880 с.
24. Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» К. : Юрінком Інтер, 2009. 312 с.
25. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини К. : Слово, 2008. 512 с.
26. Владичин М. Нормативно-правові основи обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торговельних підприємств України / М. Владичин, Н. Струк // Наук. вісн.. 2015. № 10. С. 32-47
27. Войнарівський М. М. Гарантії прав та законних інтересів суб'єктів господарювання при застосуванні адміністративно-господарських санкцій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". О., 2014. 22 с

28. Гавловська Н. І. Інституціональна природа економічної безпеки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності . Бізнес Інформ. - 2016. № 5. С. 26-31.

29. Гайдаенко Н.И. Медиация как способ разрешения международных коммерческих споров/ Н.И.Гайдаенко, Шер Н.И.// Журнал российского права. 2011.№ 7. С. 79-85.

30. Гамбург І. А. Правове забезпечення технічного регулювання у сфері господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 22 с.

31. Гембара О. Ю. Правове регулювання ціноутворення в господарській діяльності [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Гембара Олена Юріївна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2017. - 20 с.

32. Горяева О. С. Правове регулювання здійснення аудиторської діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / О. С. Горяева; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2014. - 19 с.

33. Гофман О. Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад". - Одеса, 2014. - 20 с.

34. Грудницький В. М. Правовий захист суб'єктів господарювання від зловживання монополієм (домінуючим) становищем : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 19 с.

35. Гунда А. О. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання ритуальних послуг : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А. О. Гунда; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. - Київ, 2015. - 20 с.

36. Деревянко Б. В. Правове регулювання господарської діяльності навчальних закладів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К., 2013. 34 с

37. Джуринський О. В. Джерела господарського права України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 20 с

38. Дмитрієва Н.В. Заходи нетарифного регулювання адміністративно-економічного характеру. Часопис Київського університету права 2010. № 3. С. 70-72.

39. Єременко Є.В., Поліщук А.А. Щодо сутності поняття «Холдиногова компанія» // Юридичний науковий електронний журнал.2020. № 7.С.169-172 Режим доступу: [http://www.lsej.org.ua/7\\_2020/44.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2020/44.pdf)



40. Жирун А. В. Правові засади визначення умов господарського договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Приват. акціонер. т-во "ВНЗ "Міжрегіон. акад. упр. персоналом". Київ, 2016. 20 с
41. Жоравович Д. О. Правовий статус фізичної особи - підприємця : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2013. 18 с
42. Заверико Н. В. Медіація як технологія розв'язання конфліктів серед підлітків: вітчизняний та зарубіжний досвід. Соц. педагогіка: теорія та практика. 2012. № 2. С. 28-33.
43. Задохайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". -Х., 2013.
44. Замрига А.В. Загальні аспекти та перспективи правового регулювання контрактації сільськогосподарської продукції//Право і суспільство.2017. № 3 частина 2. С.87-91 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3\\_2017/part\\_2/21.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3_2017/part_2/21.pdf)
45. ЗЕД: вихід на експорт, робота з митницею, міжнародні перевезення [Текст] : практ. керівництво / [редкол: О. Целуйко (шеф-ред.), В. Якимашенко, З. Омельницька]. Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. 95с.
46. Івченко А. В. Правове забезпечення некомерційної господарської діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 20 с.
47. Кабенюк Ю. В. Проведення у справах про банкрутство та арбітражне управління на тимчасово окупованих територіях України / Ю. В. Кабенюк // Судова апеляція. - 2019. - № 3. - С. 50-58. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap\\_2019\\_3\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_3_9)
48. Кикоть О. О. Господарсько-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. - К., 2013. 20 с
49. Кіян О. В. Адміністративно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". Київ, 2015. 16 с
50. Клейменова С. М. Ритуальні послуги в системі видів послуг [Електронний ресурс] / С. М. Клейменова // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. - 2019. - Т. 30(69), № 4. - С. 56-59. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU\\_law\\_2019\\_30\(69\)\\_4\\_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2019_30(69)_4_12)
51. Клепікова О.В. Правова організація транспортної системи

України: монографія.-Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.-444с.

52. Ковальов І. В. Перетворення акціонерних товариств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2014. 17 с

53. Ковальчук Н. М. Антидемпінговий, антисубсидійний та спеціальний процеси: поняття та стадії проведення. Часопис Київського університету права. 2011. № 1. С. 131-135.

54. Козирєва В.П., Сопілко І.М., Гаврилішин А.П, Правове регулювання банкрутства:навчальний посібник. Київ:НАУ,2014 . 476 с

55. Кологойда О. В.Теоретичні проблеми правового регулювання господарських відносин на фондовому ринку України [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 35 с.

56. Кологойда О., Стафійчук В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового продажу акцій (squeeze-out). Право України. 2018. № 7. С.143-176

57. Коломієць-Людвіг Є. П. Правове регулювання злиття та поглинання суб'єктів господарювання в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. К., 2014. 20 с

58. Комиляй Ю. В. Господарче забезпечення діяльності Служби безпеки України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 20 с.

59. Коритін Д. С. Правові проблеми державної реєстрації малих та середніх підприємств в Україні / Д. С. Коритін // Право та інновації. - 2016. - № 3. - С. 23-27. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir\\_2016\\_3\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2016_3_5)

60. Корчак Н. М. Державне регулювання відносин конкуренції в Україні (господарсько-правовий аспект) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 36 с.

61. Кочевой М. М. Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічної безпеки України. Бізнес Інформ. 2014. № 10. С. 38-42.

62. Кравцова І. Економічна конкуренція як об'єкт адміністративно-правового регулювання// Підприємництво, господарство і право. 2020. № 6. С.149-155 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/6/27.pdf>

63. Криворучко В. О., Огороднійчук І. А. Зміст договору енергопостачання// Право і суспільство. 2020. № 2. С.182-188 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2\\_2020/part\\_1/31.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2_2020/part_1/31.pdf)

64. Кузьменко М. В. Господарсько-правова відповідальність за антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання : автореф. дис. ...

канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 16 с.

65. Куспляк Г. Зарубіжний досвід застосування механізмів управління в капітальному будівництві / Г. Куспляк, І. Куспляк // Теоретичні та прикладні питання державотворення. - 2019. - Вип. 25. - С. 42-51. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd\\_2019\\_25\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2019_25_7)

66. Кучаковська Н. Правове регулювання договору підряду на капітальне будівництво: окремі аспекти // Підприємництво, господарство і право. 2017. № 5. С.58-62 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/5/14.pdf>

67. Лаптев В. В. Некоторые проблемы предпринимательского (хозяйственного) права. Хозяйство и право. 2005. № 5. С. 102–110.

68. Лебідь В. І. Господарське право : навч. посіб. / В. І. Лебідь, Н. О. Можаровська, Л. Л. Нескороджена; Нац. акад. внутр. справ. - Вид. 2-ге, допов. і перероб. - Київ : Прав. єдність : Алерта, 2014. 414 с.

69. Літошенко О.С. Правовий режим майна державних і комунальних підприємств. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 1. С.96-99 Режим доступу: [http://lsej.org.ua/1\\_2020/25.pdf](http://lsej.org.ua/1_2020/25.pdf)

70. Лукач І. В. Господарсько-правове регулювання корпоративних відносин в Україні: теоретичні проблеми [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 33 с.

71. Лукач І. В. Правове становище холдингових компаній. К. : Юрінком Інтер, 2008. 240 с.

72. Майданик Р. А. Институт доверительной собственности в праве Украины : состояние и перспективы. Альманах цивилистики : Сборник статей. Вып. 1 [ред. Р. А. Майданик]. К. : Всеукраинская ассоциация «Правова єдність», 2008. С. 202–221.

73. Марич Х. Договір контрактації сільськогосподарської продукції// Підприємництво, господарство і право. 2016. № 3. С.87-92 Режим доступу: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2016/03/16.pdf>

74. Мельник О.П., Маричева О.О. Аудиторська діяльність та аудит за новим законодавством і напрями їхнього вдосконалення// Іртіський юридичний часопис: науковий журнал. 2019. Вил. 1. С.115-122

75. Мілаш В. Переддоговірні відносини у сфері господарювання: проблеми теорії та практики. Право України. 2010. № 4. С. 258-264

76. Мінченко А., Мазур А. Міжнародні нормативні акти як джерела регулювання зовнішньоекономічних відносин та їх співвідношення з національним законодавством України. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С.64-68

77. Міньковський С. В. Розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. - Київ, 2015. 20 с.

78. Моргунова Т.І. Господарські санкції як правовий засіб відповідальності у сфері господарювання // Юридичний бюлетень. 2020. № 14. С.109-116 Режим доступу: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/14/15.pdf>

79. Мороз О. В. Особливості оферти при укладенні договору оренди майна державного підприємства / О. В. Мороз, М. В. Мороз // Форум права. - 2013. - № 2. - С. 389–395. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index.htm\\_2013\\_2\\_60](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_2_60)

80. Назаренко В. Розгляд спорів, які виникають між суб'єктами зовнішньоекономічних відносин міжнародним комерційним арбітражем. Підприємництво, господарство і право. 2008.№ 5. С.111-114.

81. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Л. Ф. Винокурова, О. С. Горяєва та ін. ; за заг. ред. В. С. Щербини, Н. Б. Пацурії. – Київ : Юрінком Інтер, 2019. 816с.

82. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [ред. Г. Л. Знаменський, В. С. Щербина]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 720 с.

83. Недошовенко А. О. Договір будівельного підряду та договір підряду на капітальне будівництво: порівняльна характеристика та особливості правового регулювання / А. О. Недошовенко // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 1. - С. 394-399. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup\\_2017\\_1\\_90](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_1_90)

84. Омельченко А. Організаційно-правові засади управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні на рівні місцевого самоврядування. Юридична Україна. 2011. № 8. С. 106-111.

85. Омельченко А. Ситема та правовий статус органів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні/ А.Омельченко // Юридична Україна. 2011. № 9. С. 97-101.

86. Опанасенко О. В. Правове регулювання відносин оренди у сфері господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 18 с

87. Опришко Д. І. Договірні об'єднання підприємств як суб'єкти господарювання в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2014. 19 с.

88. Орлова І. М. Удосконалення теоретичних засад правового регулювання державних гарантій у сфері господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 30 с

89. Орлова О. С. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2013. 18 с. укр.

90. Осика С.Г., П'ятницькій В.Т. Світова організація торгівлі. К.: «К.І.С.», 2001.

91. Паракуда І. В. Господарсько-правове регулювання складської діяльності в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 21 с

92. Переверзева Л. О. Правовий статус дочірніх підприємств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Київ, 2015. 19 с

93. Петрина В.Н. Зовнішньоекономічна діяльність як предмет правового регулювання. Часопис Київського університету права.-К.:Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького.2014. №1 .С. 174-179

94. Побірченко І. Зовнішньоекономічні справи у МКАС при ТПП України. Право України. 2009. № 5.С.134-136.

95. Подоляк С.А. Правові підстави та наслідки визнання господарських договорів недійсними та неукладеними в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / С.А. Подоляк ; НДІ приват. права і підприємництва Нац. акад. прав. наук України. — К.,2010. 20с

96. Подцерковний О. Співвідношення диспозитивних та імперативних норм у міжнародному комерційному праві з урахуванням Віденської конвенції 1980 р. Право України,2016. № 5. С.82-92

97. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч.посібник. К.: Юрінком Інтер, 2006.288с.

98. Полюхович В. І. Господарсько-правовий механізм державного регулювання фондового ринку України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04 / Полюхович Валерій Іванович. – К., 2012. – 400 с.

99. Похиленко І. С. Класифікація авіаційної діяльності / Ірина Сергіївна Похиленко. // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2019. – №4. – С. 21–27.

100. Похиленко І. С. Поняття авіаційної діяльності / Ірина Сергіївна Похиленко. // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2019. – №3. – С. 15–19.

101. Похиленко І. С. Поняття виробничого кооперативу як організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва. Підприємництва, господарство і право. 2008. № 3. С. 89–92.

102. Похиленко І. С. Поняття та критерії класифікації суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства. 2006. № 2 С. 219–227.

103. Похиленко І. С. Поняття фермерського господарства як

організаційно-правової форми суб'єктів малого підприємництва. Підприємництва, господарство і право. 2007 . № 11. С. 56–58.

104. Похиленко І. С. Про співвідношення понять «людина», «індивід», «особа» та «громадянин» . Бюлетень Міністерства юстиції України. 2007. № 6. С. 144–150.

105. Похиленко І. С. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Вісник господарського судочинства України. 2008. № 2. С. 136–143.

106. Похиленко І.С. Класифікація ритуальних послуг // Юридичний вісник (повітряне і космічне право).-2015.№ 4.-С.125-129

107. Похиленко І.С. Правове регулювання договору про надання ритуальних послуг // Часопис Київського університету права. 2017.№ 1. С.174-178

108. Похиленко І.С. Правове регулювання надання ритуальних послуг І.С. Похиленко //Часопис Київського університету права.- 2015.-№ 4.-С.176-180

109. Похиленко І.С. Правове становище господарських товариств. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: монографія / за заг.ред.проф. Бошицького Ю.Л.; Київський університет права НАН України.-К.:Кондор-Видавництво, 2012.С.378-393

110. Похиленко І.С. Про необхідність закріплення принципів підприємницької діяльності на конституційному рівні/ І.С. Похиленко// Конституційно-правові засади модернізації економіки України.-К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2013 С.127-131

111. Похиленко І.С. Про співвідношення термінів «суб'єкти малого підприємництва». «мале підприємство», «малий підприємець» і «малий бізнес». Підприємництва, господарство і право. 2010. № 5. С. 12-15.

112. Похиленко І.С., Пронська Г.В. Особливості правового регулювання діяльності малих підприємств. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (юридичні науки).- 2003.- № 49.-С. 43-44

113. Похиленко, І.. Про деякі питання компенсації за затримку або скасування авіарейсу (за матеріалами судової практики). МНТК "AVIA", North America, Апр. 2021. Available at: <http://conference.nau.edu.ua/index.php/AVIA/AVIA2021/paper/view/8227/6652>. Date accessed: 21 Апр. 2021.

114. Починок К. Б. Припинення суб'єктів господарювання: поняття, способи та класифікація / К. Б. Починок // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2018. - Вип. 1-2. - С. 37-43. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp\\_2018\\_1-2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_1-2_11)

115. Правові основи зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. За відпов.ред. Л.С. Сміяна. К.: КНТ, 2008. 416с.

116. Пронская Г. В. Не по замыслению бояню... Обеспечение общественного хозяйственного порядка (сборник выступлений в периодической печати ученых и практиков о необходимости принятия Хозяйственного (Коммерческого) кодекса Украины). Донецк, 1998. Ч. 1. С. 13–20.

117. Рабінович А. В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 "Право" спец. 8.03040101 "Правознавство" / Рабінович А. В. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 211 с.

118. Радзивілюк В. В. Теоретичні проблеми запобігання банкрутству (неспроможності) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2014. 31 с. Радзивілюк В. Щодо особливостей провадження у справі про банкрутство окремих категорій боржників. Право України. 2018. № 7. С. 130-142

119. Розенберг М.Г. Контракт международной купли-продажи: современная практика заключения. Разрешение споров. М.: Междунар. Центр фин.-экон. развития, 1996.

120. Руда І. І. Державне регулювання сфери ритуальних послуг в Україні [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Руда Ірина Ігорівна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів, 2017. - 20 с

121. Рушинець Ю. Т. Підстави та умови відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам / Ю. Т. Рушинець // Університетські наукові записки. - 2013. - № 4. - С. 341-347. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap\\_2013\\_4\\_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_4_43)

122. Скрябіна Д. С. Механізми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 ; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2014. 20 с

123. Сороченко А. В. Корпоративні права та обов'язки: господарсько-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 20 с

124. Стукаленко О. В. Світовий досвід регулювання будівельної діяльності на прикладі США / О. В. Стукаленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 2(2). - С. 112-115. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu\\_jur\\_2016\\_2%282%29\\_\\_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_2%282%29__28)

125. Ткачук Г. В. Щодо відшкодування збитків за порушення прав на торговельні марки / Г. В. Ткачук // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 3. - С. 222-226. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup\\_2018\\_3\\_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_3_51)

126. Труфанова Ю. Особливості припинення договору найму (оренди) у зв'язку із смертю наймача / Ю. Труфанова // Підприємництво, господарство і право. - 2015. - № 8. - С. 13-16. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip\\_2015\\_8\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2015_8_4)

127. Труш І. В. Господарсько-правове забезпечення діяльності комунальних підприємств : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2013. 31 с

128. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно та органи управління : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2015. 20 с.

129. Хлестова И.О. Типовой закон о международном торговом арбитраже и российский закон о международном коммерческом арбитраже: общее и особенное/ И.О.Хлестова// Журнал российского права. 2011. № 6. С. 78-88

130. Чирич О. Транснаціональні та офшорні компанії. Право України. 2009. 3. С.114-119.

131. Швидка Т. І. Господарсько-правове забезпечення зростання конкурентоздатності національної економіки : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2014. 20 с

132. Шимко А. Р. Господарсько-правове забезпечення діяльності у сфері обігу металобрухту [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. 20 с.

133. Шишка Р. Б. Окремі аспекти господарсько-правової відповідальності. Юрид. вісн. Повітр. і косм. право : Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. 2015. № 1. С. 129-133.

134. Шишка Р. Б. Правовий режим космічних об'єктів. Юрид. вісн. Повітр. і косм. право : Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. 2015. № 2. С. 5-9.

135. Шишка Р. Б. Складові життєвого циклу корпорації . Юрид. вісн. Повітр. і косм. право : Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. 2015. № 3. С. 134-138.

136. Штим Т. Б. Акціонерні угоди, правочини із заінтересованістю та значні правочини в акціонерних товариствах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 20 с.

137. Шуба Б. В. Теоретико-правові засади вдосконалення господарського управління корпоративними відносинами : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. Київ, 2014. 32 с.



138. Шульга С. В. Аудиторська діяльність в Україні в умовах євроінтеграції: теорія, методологія, організація : автореф. дис. ... / С.В. Шульга. - Київ, 2020
139. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права. К. : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
140. Щербина В., Боднар Т. Договори в товаристві з обмеженою відповідальністю. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 1. С.81-87
141. Щербина В.С. Поняття та склад майна господарського призначення. Право і суспільство. 2020. № 1. С.194-200 Режим доступу: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1\\_2020/part\\_1/31.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_1/31.pdf)
142. Юлдашев С. О. Народовладдя і вдосконалення господарського законодавства [Електронний ресурс] / С. О. Юлдашев, О. Х. Юлдашев // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2020. - № 1. - С. 168-176. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau\\_2020\\_1\\_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2020_1_26)
143. Якубенко Ю. Л. Становлення аудиторської діяльності в Україні / Ю. Л. Якубенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 8(1). - С. 200-203. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu\\_en\\_2014\\_8%281%29\\_\\_50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_8%281%29__50)

### **Інформаційні ресурси**

<http://library.knuba.edu.ua/>

[www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). Сайт Верховної Ради України.

<http://org2.knuba.edu.ua/>. Освітній портал КНУБА.

<http://lawbooks.in.ua/>

<http://irbis-nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського

Навчальне видання

## ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Методичні рекомендації  
до вивчення дисципліни для студентів  
спеціальності «Право»

Укладач:

ПОХИЛЕНКО Ірина Сергіївна